

به نام خدا

دانشگاه آزاد اسلامی واحد ابهر

خلاصه ای از کتاب کلیات بیمه

نوشته : آیت کریمی

مدرس : دکتر ماجد

تلخیص و گردآورنده : یوسف برزگری

دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت بیمه

آذر ۹۱

۱. کلیات بیمه:

اولین پیدایش بیمه در کشتیرانی و باربری و حمل و نقل و بعد در آتش سوزی

اولین موسسه بیمه ای قهوه خانه لویدز می باشد

موسسه لویدز تنها موسسه بیمه ای است که سهامدار ندارد و بر سه رکن اساسی میباشد

۱. اطلاعات (اطلاعات مربوط به حرکت کشتی ها و جمع آوری خسارت های وارده به آنها و اعلام آن در تالار لویدز)

۲. بروکرها (رابطه های مستقر در بنادر کشورهای مختلف

۳. نمایندگان الف . کسانی که معاملات را انجام می دهند

ب . کسانی که سرمایه خود را در اختیار موسسه قرار می دهند

در ایران

۳۰۰ سال پیش در زمان شاه عباس صفوی کاروانها با پرداخت مبلغی بیمه می شدند

۱۲۶۹ توسط ناصرالدین شاه قاجار اولین امتیاز تاسیس بیمه به دو شرکت انگلیسی داده شد ولی عملی نگردید

۱۲۸۰ توسط احمد شاه قاجار مجوز شروع فعالیت شرکتهای روسی صادر شد

۱۳۱۴ دستور تاسیس شرکتهای بیمه در ایران

۱۵ آبان ۱۳۱۴ تاسیس بیمه ایران

۱۳۱۶ تصویب قانون بیمه مشتمل بر ۳۶ ماده

۷۵ درصد بیمه ها در اختیار بیمه ایران و ۲۵ درصد در اختیار شرکتهای خارجی

بیمه ایران علاوه بر کار بیمه گری نظارت بر کارهای بیمه ای سایر شرکتهای را نیز بر عهده داشت

۱۳۵۰ از بطن بیمه ایران بیمه مرکزی ایران متولد شد

۱۳۵۷ در ایران ۱۵ شرکت بیمه ای فعال بود ۳ شرکت دولتی ایران و آسیاوالبرز و بقیه خصوصی

۱۳ آذر ۱۳۶۷ بعثت روز ملی شدن بیمه های خصوصی روز بیمه تلقی شد

بیمه باربری قدیمی ترین نوع بیمه در جهان

۱۳۲۹ اولین شرکت بیمه خصوصی در ایران بیمه ی شهر

تاریخچه بیمه در ایران

در سال ۱۳۱۰ خورشیدی ، فعالیت جدی ایران در زمینه بیمه آغاز شد . در این سال بود که قانون و نظامنامه ثبت شرکتهای در ایران به تصویب رسید و متعاقب آن بسیاری از شرکتهای بیمه خارجی از جمله گسترخ ، آلیانس ، ایگل ، استار ، یورکشایر ، رویال ، ویکتوریا ، ناسیونال ، سویس ، فنیکس ، اتحادالوطني و ... به تاسیس شعبه یا نمایندگی در ایران پرداختند .

گسترش فعالیت شرکتهای بیمه خارجی ، مسوولان کشور را متوجه ضرورت تاسیس يك شرکت بیمه ایرانی کرد و دولت در شانزدهم شهریور ۱۳۱۴ شرکت سهامی بیمه ایران را با سرمایه ۲۰ میلیون ریال تاسیس نمود . دو سال

پس از تأسیس شرکت سهامی بیمه ایران یعنی در سال ۱۳۱۶، «قانون بیمه» در ۳۶ ماده تدوین شد و به تصویب مجلس شورای ملی رسید.

شرکت سهامی بیمه ایران با حمایت دولت به فعالیت خود ادامه داد و این حمایت منجر به تقویت نقش این شرکت در بازار بیمه کشور و توقف تدریجی فعالیت شعب و نمایندگیهای شرکتهای بیمه خارجی شد. این روند کماکان ادامه یافت تا آنکه در سال ۱۳۳۱ براساس مصوبه هیأت دولت کلیه شرکتهای بیمه خارجی موظف شدند برای ادامه فعالیت خود در ایران مبلغ ۲۵۰ هزار دلار ودیعه نزد بانک ملی ایران تودیع نمایند و پس از آن نیز منافع سالانه خود را تا زمانی که این مبلغ به ۵۰۰ هزار دلار برسد بر آن بیفزایند. این تصمیم موجب تعطیل شدن کلیه نمایندگیها و شعب شرکتهای بیمه خارجی در ایران به استثنای دو شرکت بیمه «یورکشایر» و «اینگستراخ» گردید و شرایط را برای گسترش فعالیت شرکتهای بیمه ایران فراهم ساخت. نخستین شرکت بیمه خصوصی در ایران به نام «بیمه شرق» در سال ۱۳۲۹ خورشیدی تأسیس شد. پس از آن تا سال ۱۳۴۳ به تدریج هفت شرکت بیمه خصوصی دیگر به نامهای آریا، پارس، ملی، آسیا، دالبرز، امید و ساختمان و کار به ترتیب تأسیس شدند و به فعالیت بیمه ای پرداختند. همانطور که اشاره شد از سال ۱۳۱۶ کلیه شرکتهای بیمه موظف شدند ۲۵ درصد از امور بیمه ای خود را به صورت اتکایی اجباری به شرکت بیمه ایران واگذار نمایند. این واگذاری عمده‌تاً از طریق لیستهایی به نام بردرو که حاوی کلیه اطلاعات راجع به بیمه نامه های صادره و خسارتهای پرداخت شده این شرکتهای بود انجام گرفت.

بدیهی است ارائه اطلاعات به شرکت بیمه رقیب هیچ گاه نمی توانست مورد رضایت و علاقه شرکتهای بیمه و اگذارنده باشد. از سوی دیگر، با افزایش تعداد شرکتهای بیمه، ضرورت اعمال نظارت بیشتر دولت بر این صنعت و تدوین اصول و ضوابط استاندارد برای فعالیتهای بیمه ای به منظور حفظ حقوق بیمه گذاران و بیمه شدگان احساس می شد. به همین دلیل در سال ۱۳۵۰ «بیمه مرکزی ایران» به منظور تحقق هدفهای فوق تأسیس شد. در ماده ۱ قانون تأسیس بیمه مرکزی ایران و بیمه گری چنین آمده است: «به منظور تنظیم و تعمیم و هدایت امر بیمه در ایران و حمایت بیمه گذاران و بیمه شدگان و صاحبان حقوق آنها، همچنین به منظور اعمال نظارت دولت بر این فعالیت، مؤسسه ای به نام بیمه مرکزی ایران طبق این قانون به صورت شرکت سهامی تأسیس می گردد». این قانون از دو بخش تشکیل شده است.....

وظایف و اختیارات بیمه مرکزی ایران را ماده ۵ قانون تأسیس آن، به شرح زیر تعیین کرده است:

- ۱- تهیه آیین نامه ها و مقرراتی که با توجه به مفاد این قانون برای حسن اجرای بیمه در ایران لازم باشد.
- ۲- تهیه اطلاعات لازم از فعالیتهای کلیه مؤسسات بیمه که در ایران کار می کنند.
- ۳- فعالیت در زمینه بیمه های اتکایی اجباری
- ۴- قبول بیمه های اتکایی اختیاری از مؤسسات داخلی و خارجی.
- ۵- واگذاری بیمه های اتکایی به مؤسسات داخلی و خارجی در هر مورد که مقتضی باشد.
- ۶- اداره صندوق تأمین خسارتهای بدنی و تنظیم آیین نامه آن، موضوع ماده ۱ قانون بیمه اجباری مسئولیت مدنی دارندگان وسایل نقلیه موتوری زمینی در مقابل شخص ثالث مصوب سال ۱۳۷۴.
- ۷- ارشاد، هدایت و نظارت بر فعالیت مؤسسات بیمه و حمایت از آنها در جهت حفظ سلامت بازار بیمه و تنظیم امور نمایندگی و دلالتی بیمه و نظارت بر امور بیمه اتکایی و جلوگیری از رقابتهای ناسالم. در تبصره ماده ۵ آمده است که:

«بیمه مرکزی ایران ضمن تبادل اطلاعات بیمه ای در این مجامع، بر دانسته های خود می افزایند و با مسائل و مشکلات و راه حل های موجود در کشورهای آسیایی و آفریقایی که می توانند بازار خوبی برای ایران و منطقه محسوب گردد آشنا می شوند»

۳ بیمه از نظر اقتصادی

۱. حفظ ثروت ملی (حفظ اموال و تاسیسات متعلق به دولت)

- خطرهای اقتصادی (بحران، تورم و نرخ برابری ارز) - خطرهای طبیعی و فاجعه آمیز (سیل و طوفان و زلزله) - خطرهای انسانی (آتش سوزی، تصادف.....)	}	۲. تضمین سرمایه گذاری

۳. ایجاد اعتبار و توسعه مبادلات (تثبیت موقعیت مالی بیمه گذار و تاثیر غیر مستقیم اعتبار وی در مقابل بستانکاران و افراد تحت معامله وی)

۴. توسعه سرمایه گذاری : استفاده از ذخایر عظیم فنی در سرمایه گذاری در کشور

۵. تاثیر بر موازنه ارزی : اتکا به بیمه داخلی جهت جلوگیری از خروج ارز

۴ و ۵ : تقسیم بندی انواع بیمه

با توجه به انواع ریسک ، قراردادهای بیمه نیز انواع متعددی دارد . ماهیت حقوقی بیمه نامه ها در کلیه موارد یکسان نیست و گهگاه می توان تفاوتی بین آنها تشخیص داد . برای تقسیم بندی انواع بیمه ها روشهای مختلفی ارائه شده است .

طبقه بندیهای مورد استفاده در زیر بر مبنای کاربرد بیمه در زمینه های مختلف انجام گرفته و در عین حال مبین وجود تفاوتی بین آنها نیز هست . به طور کلی بیمه در دو زمینه کلی زیر مورد استفاده قرار می گیرد که در فصلهای بعدی به طور مفصل به آنها پرداخته خواهد شد :

۱- بیمه های اجتماعی

۲- بیمه های بازرگانی

۱- بیمه های اجتماعی (اجباری)

بیمه های اجتماعی که « بیمه های اجباری » یا « بیمه های ناشی از قانون » نیز خوانده می شود بیشتر در مورد کارگران و طبقات کم درآمد جامعه کاربرد دارد ؛ یعنی افرادی که از یک سو نیروی تولیدی جامعه محسوب می شوند و از دیگر سو ، خود کمتر به فکر تأمین آینده و معیشت خویش هستند . در نتیجه ، دولت در جهت حمایت از این قشر ، به موجب قانون ، ایشان را زیر چتر حمایت بیمه های اجتماعی قرار می دهد .

ویژگی بیمه های اجتماعی این است که اولاً شخص دیگری (کارفرما) در پرداخت قسمت اعظم حق بیمه مشارکت دارد و درصد کمتری را بیمه شده می پردازد ؛

ثانیاً بر خلاف بیمه های بازرگانی که حق بیمه متناسب با ریسک تعیین می شود ف در بیمه های اجتماعی حق بیمه درصدی از حقوق یا دستمزد بیمه شده است و ارتباطی با ریسک ندارد .

۲- بیمه های بازرگانی (اختیاری)

به بیمه های بازرگانی ، « بیمه های اختیاری » هم اطلاق می شود و در آن بیمه گذار به میل خود و آزادانه به تهیه انواع پوششهای بیمه ای بازرگانی اقدام می کند . در بیمه های بازرگانی ، بیمه گذار و بیمه گر در مقابل هم متعهد هستند : بیمه گر در مقابل دریافت حق بیمه از بیمه گذار ، تأمین بیمه ای در اختیار وی قرار می دهد .

بیمه های بازرگانی ، با توجه به نوع و طبیعت خطر ، به دو دسته بزرگ بیمه های دریایی و غیر دریایی تقسیم می شود . تقسیم بندی دیگری که تقریباً منسوخ شده و مورد استفاده نیست ، تقسیم به بیمه های اموال و اشخاص است . بازارهایی نیز وجود دارند که به موجب آنها بیمه های بازرگانی به دو دسته بیمه زندگی و غیر زندگی تقسیم می شوند . اصولاً بازارهای بیمه ای با توجه به قوانین و مقررات بیمه ای و ساختار بازار از تقسیم بندیهای مختلف استفاده می کنند . در این کتاب ، بیمه های بازرگانی به بیمه های اشیا ، مسنولیت ، زیان پولی و بیمه اشخاص تقسیم شده اند

بیمه های اشیا

در این نوع بیمه ، موضوع تعهد بیمه گر شینی است ، یعنی آنچه قابل تقویم و وجه نقد است . بیمه اشیا ، قراردادی برای جبران زیان وارده و پرداخت غرامت است .

از مهمترین ویژگی انواع بیمه های اشیا خسارتی بودن آنهاست . حداکثر تعهد بیمه گر تا سقف مبلغ بیمه شده خسارت وارده به بیمه گذار است . بیمه گران طرحها و پوششهای بیمه ای را برای جبران خسارت و زیانهای احتمالی ناشی از این گونه خطرها به بازار بیمه عرضه می کنند . در نتیجه انواع بیمه های اشیا به طور مرتب در حال افزایش اند که در زیر به تعدادی از آنها اشاره می شود :

۱- بیمه آتش سوزی ، انفجار ، صاعقه و خطرهای اضافی نظیر سیل ، زلزله ، طوفان ، شکست شیشه ، ترکیدگی لوله آب ، ضایعات ناشی از پرف و باران ، دزدی

۲- بیمه اتوموبیل (بدنه ، سرنشین ، شخص ثالث)

۳- بیمه محصولات کشاورزی

۴- بیمه هواپیما

۵- بیمه مهندسی

۶- بیمه کشتی

- ۷- بیمه حمل و نقل کالا
زمینی
دریایی (کشتی ، کالا)
هوایی
- ۸- بیمه کامپیوتر
- ۹- بیمه سفینه های فضایی

۶. اساس عقد بیمه

۱ - حسن نیت

۲- اهلیت

۳- مشروعیت

۴- موضوعیت

تعریف عقد و عقد بیمه طبق قانون مدنی ایران ، « عقد عبارت است از اینکه يك يا چند نفر در مقابل يك يا چند نفر دیگر تعهد بر امری نمایند و مورد قبول آنها باشد » .
متعهد را « بیمه گر » ، طرف تعهد را « بیمه گذار » ، وجهی را که بیمه گذار به بیمه گر می پردازد « حق بیمه » و آنچه را که بیمه می شود « موضوع بیمه » می نامند .

ویژگی ها و خصوصیات عقد بیمه

۱. بیمه عقدی است لازم (نمی شود برهم زد) « عقد لازم آن است که هیچ يك از طرفین معامله حق فسخ آن را نداشته باشد مگر در امور مشخص »
۲. بیمه عقدی معوض (حق بیمه می دهیم خسارت میگیریم) بیمه گر در مقابل امری که انجام دادن آن را تعهد می کند (پرداخت خسارت) حق بیمه دریافت می دارد و بیمه گذار در ازای پرداخت حق بیمه وعده دریافت غرامت می گیرد
۳. بیمه عقدی الحاقی (بیمه گذار قبول یارد نماید) قرارداد الحاقی قراردادی است که شرایط معامله را قبلاً یکی از طرفین تهیه کند و طرف دیگر می تواند آن را رد یا قبول نماید . قراردادهای حمل از جمله نخستین قراردادهای الحاقی بوده اند ولی امروزه تعداد این قبیل قراردادهای رو به افزایش گذاشته است . بیمه هم قراردادی الحاقی محسوب می شود . شرایط عمومی بیمه نامه ها را بیمه گر تهیه و در بیمه نامه چاپ می کند . این خصوصیت قرارداد بیمه موجب می شود که بیمه گر و بیمه گذار در شرایط مساوی
۴. بیمه عقدی است معوق (ارزش در مقابل ارزش دیگر) در عقد معوق ارزشی در مقابل ارزش دیگر واقع می شود
۵. خصوصیات اتفاقی بودن عقد بیمه (- نمی توان آن را یکجانبه فسخ کرد)
۶. بیمه عقدی مستحدثه (از عقود جدید و در متون قدیم و فقهی اشاره ای نشده)

-بیمه ، يك قرارداد الزام آور است . مبانی يك قرارداد الزام آور را می توان چنین خلاصه کرد :

- پیشنهاد و قبول
 - اهلیت طرفین
 - ایفای تعهد مالی طرفین
 - مشروع بودن جهت قرارداد
- در بیمه دو عامل دیگر نیز اضافه می شود . یکی کتبی بودن قرارداد و دیگری وجود نفع بیمه پذیر .

قانون بیمه ۳۶ ماده دارد

شرایط عقد:

۱. تراضی طرفین
۲. مشروعیت جهت (مشکل شرعی نداشته باشد)
۳. اهلیت (برای فردی که به بلوغ نرسیده نمی توان بیمه صادر کرد)
۴. مشخص بودن موضوع

تطبیق شرایط عقد در بیمه:

۱. تراضی (فرم پیشنهاد)
۲. مشروعیت (بیمه در اهل سنت مشروعیت ندارد بلکه تکافل مطرح است)
۳. اهلیت (زیر ۱۸ سال بیمه نامه صادر نمی شود)
۴. مشخص نمودن موضوع (در قبال پرداخت حق بیمه در صورت بروز خسارت به مورد بیمه بیمه گر خسارت وارده را پرداخت می نماید).

شرایط عمومی بیمه نامه:

بطور یکسان برای همه بیمه گذاران توسط شورای عالی بیمه نوشته می شود

بیمه نامه

عقد بیمه متکی به رضای طرفین قرارداد است و بیمه نامه به منزله مدرکی دال بر رضای طرفین قرارداد است . قرارداد بیمه باید کتبی و با حروف خوانا باشد و بیمه گر نباید با انتخاب حروف ریز در مقام آن برآید که سند بیمه را به نحوی تهیه و چاپ کند که بیمه گذار رغبت خواندن شرایط آن را پیدا نکند .

شرایط خصوصی بیمه نامه:

موضوع بیمه و مشخصات هر کدام از بیمه گذار و بیمه گر در شرایط خاص نوشته می شود

شرایط ویژه : توافق خاص بین بیمه گر و بیمه گذار که با پرداخت حق بیمه اضافی اتفاق می افتد (شرط مسکوکات در بیمه آتش سوزی)

سئوال :

در بیمه نامه کدام شرایط بر شرایط دیگر رجحان دارد

جواب : شرایط خاص

طبق ماده ۳ قانون بیمه ایران ، مطالب زیر باید به طور صریح در بیمه نامه قید شود :

- ۱- تاریخ انعقاد قرارداد بیمه .
 - ۲- اسم بیمه گر و بیمه گذار .
 - ۳- موضوع بیمه .
 - ۴- حادثه یا خطری که قد بیمه به مناسبت ان به عمل آمده است .
 - ۵- ابتدا و انتهای بیمه .
 - ۶- حق بیمه .
 - ۷- میزان تعهد بیمه گر در صورت وقوع حادثه .
- قانون بیمه ایران ، درج نشانی طرفین قرارداد را در بیمه نامه لازم ندانسته است . تنظیم بیمه نامه و درج توافق طرفین قرارداد در بیمه نامه ، نهایت ضرورت را دارد زیرا سند کتبی منافع بیمه گذار و بیمه گر را بهتر تأمین می کند . در عمل ، پیشنهاد کتبی و مبادله بیمه نامه و حتی گهگاه تلگراف نیز می تواند حاکی از رضای طرفین باشد . معمولاً برای جلوگیری از اشتباه و سوءتفاهم ، توافق شفاهی یا مبادله تلگرام و تلکس را با صدور گواهی بیمه و بیمه نامه تأیید می کنند .

تغییر شرایط بیمه نامه

اگر بیمه گذار بخواهد در جریان اعتبار قرارداد تغییراتی در شرایط بیمه نامه به وجود آورد (مثلاً مبلغ بیمه شده یا استفاده کننده از بیمه را تغییر دهد) ، بیمه گر باید مراتب را به طور کتبی تأیید کند . این تغییرات اصولاً تابع شرایط قرارداد اصلی خواهد بود مگر خلاف آن مورد توافق طرفین قرار گیرد . هر نوع تغییر یا اضافه کردن شرطی به شرایط قرارداد بیمه موجود ، باید طبق سندی باشد که در اصطلاح بیمه به آن « ورقه الحاقی » می گویند . برای تغییرات ، وجود شرایط زیر ضروری است :

- باید بین طرفین قرارداد ، بیمه نامه کامل و معتبر وجود داشته باشد .
- تغییرات پیشنهادی باید آنچنان تغییراتی باشد که بیمه گر در انتخاب یا رد آن اختیار داشته باشد .
- پیشنهاد تغییرات بیمه گذار باید روشن ، دقیق و کامل تنظیم شده باشد .
- تقاضای تغییرات باید حتماً با نامه سفارشی به بیمه گر اطلاع داده شده باشد .
- بیمه گر موافقت کند .

۷ ریسک یا خطر

ریسک

معنی لغوی ریسک یعنی احتمال خطر

از منظر بیمه ریسک یعنی واقعه ای که در زمان کم و بیش دور و نزدیک احتمال وقوع داشته باشد و مهمتر اینکه بتوان درجه احتمال آنرا محاسبه کرد

تعریف حقوقی ریسک:

رویداد احتمالی که زمان وقوع آن نامعلوم است و تحقق آن بستگی به میل و اراده دو طرف قرارداد نداشته باشد

ویژگیهای ریسک:

هر ریسکی ۳ ویژگی بیمه ای دارد

- ۱- احتمالی بودن (خطری که محتمل باشد و امکان بروزش ۰ یا ۱ نباشد)
- ۲- غیر ارادی بودن (بیمه گر و بیمه گذار هیچکدام در تحقق ریسک دخالتی ندارند)
- ۳- زیان مادی { اتفاقاتی مخاطره است که زیان (مال یا جانی) در پی داشته باشد}

ویژگیهای ریسک بیمه شده

۱) پراکندگی

از نظر جغرافیایی

۲) تشابه

خطرهایی که بیمه میشوند قابل طبقه بندی باشند و این طبقه بندی مشخص میکند که چقدر حق بیمه بگیریم

۳) تناوب

تناوب خطر اتفاقی و احتمالی بودن آنرا نشان میدهد بطوریکه در گذشته بصورت اتفاقی افتاده باشد و در آینده احتمالی باشد.

انواع ریسک

۱. ریسک خالص یا ایستا

دو حالت دارند (مورد بیمه در صورت وقوع ریسک یا زیان می بیند یا زیان نمی بیند)

۲. ریسکهای سوداگرانه یا پویا سه حال دارند (سود - زیان- سربه سر)
 ۳. ریسکهای خاص در صورت وقوع حادثه بیمه گر خسارت کمتری می پردازد
 ۴. ریسکهای عام
- اتفاقاتی مثل جنگ یا حمله ملخ به مزارع کشاورزی که در این نوع بیمه دولت باید حتماً حمایت کند

مدیریت ریسک:

تکنیکهای کاهش ریسک بنام تکنیکهای مدیریت ریسک معروفند و عبارت از تمام تلاشهایی که برای تغییر و کاهش ریسک که خسارتها را تقلیل دهند

واکنش ریسک

- I. اجتناب از ریسک (رانندگی با وجود خطر تصادف)
- II. تقلیل ریسک (احتیاط رعایت موارد ایمنی- پیشگیری و اقدامات قبل از وقوع حادثه)
- III. قبول ریسک (قبول و جبران ریسک بوسیله خود بیمه گری و ایجاد صندوقهای تعاون)
- IV. انتقال ریسک (واگذاری جبران ریسک به بیمه گر)

۸. امار.....

۹- اصول حاکم بر قراردادهای بیمه

اصول بیمه:

۱. اصل حسن نیت
علاوه بر شرائط اهلیت باید از دوطرف حسن نیت باشد یعنی بیمه گذار اطلاعات و خطر و آنچه که میخواهد پوشش دهد را با صداقت در اختیار بیمه گر قرار دهد و از طرف دیپر بیمه گر تعهدات کاملاً قابل اجرا بنماید
۲. اصل غرامت
خسارتی که پرداخت میشود برای هیچیک از طرفین جنبه انتفاع نداشته باشد
خسارت = ارزش خسارت دیده موضوع - ارزش موضوع خسارت دیده قبل از خسارت
اگر ارزش مورد خسارت دیده کمتر از ارزش بیمه شده باشد (به قصد تقلب و کاهبرداری بوده) بیمه نامه باطل و حق بیمه مسترد نمی شود
پانین تر بودن سرمایه از قیمت واقعی اعمال قاعده نسبی سرمایه ماده ۱۰ یعنی تقسیم به نسبت سرمایه

نخستین خطر:

بیشتر در بیمه های آتش سوزی استفاده میشود مثلاً "کارخانه ای بزرگ را در نظر میگیریم که فقط یک قسمت خاص را بیمه می کنیم ولی هر قسمت دیگر هم که آتش بگیرد تحت پوشش می باشد.
مجموعه ای را first loss بیمه میکنیم که ۹۹ درصد اتفاق نمی افتد
اولین بار برای بیمه آتش سوزی مورد استفاده قرار میگیرد
بیمه گذار مطمئن است در صورت بروز حادثه فقط قسمتی از اموال او آسیب می بیند لذا با هماهنگی بیمه گر فقط درصدی از اموال خود را بیمه میکند و نه همه آن را» در اینصورت در صورت بروز حادثه بیمه گر ملزم به پرداخت تمام خسارت می باشد maximum problem loss

۳. اصل نفع بیمه ای

فقط مالک منتفع نیست بلکه راهن - مستاجر - مالک می تواند از بیمه منتفع گردد

۴. اصل جانشینی

در مواردی است که حادثه اتفاق می افتد و عاملش مشخص است بیمه گر پس از پرداخت خسارت حق رجوع به عامل خسارت دارد. از طرف خسارت دیده (جانشین) می باشد subrogation

۵. اصل مشارکت

اصل تعدد بیمه یا مشارکت برای یک شی چند بیمه میتوانیم صادر کنیم و در چه مواردی نمی توانیم تعدد بیمه داشته باشیم
اگر هر سه شرط زیر تحقق پیدا کند تواما" بر خلاف اصل غرامت باید سایر بیمه ها غیر از بیمه نامه اول باطل شود

۱- جمع مبالغ بیمه شده از ارزش واقعی مورد بیمه بیشتر باشد

۲- منتفع بیمه نامه در تمامی بیمه ها فقط یک شخص باشد

۳- خطرهای بیمه شده در تمامی بیمه ها یکسان باشد

در اصل مشارکت

اگر شرکتهای مختلف بیمه یک مورد را بیمه کنند coinsurece

اگر یک شرکت بیمه یک مورد بیمه را بیمه کند و ببنچند شرکت سرشکن کند (اتکایی) reinsurence

۶. اصل داوری

برای حل و فصل اختلاف بین بیمه گر و بیمه گذار هر کدام یک نماینده داور انتخاب می کنند و این داوران داور دیگری را بعنوان سر داور انتخاب میکنند سر داور هر رایی صادر کرد مورد قبول طرفین میباشد در غیر اینصورت به مراجع قضایی ارجاع میشود arbitratione

۷. اصل علت نزدیک

اگر در حین آتش سوزی قسمتی از اموال مورد بیمه فردی برای فرار از آتش بهخیابان بدود و دچار حادثه تصادف اتومبیل گردد غرامت فوت مستقیما" به شخص ثالث اتومبیل می باشد نه آتش سوزی

۸. اصل اتکایی

توزیع ریسک پایه و اساس اصل اتکایی را تشکیل میدهد

سئوال: تفاوت قاعده نسبی حق بیمه وقاعده نسبی سرمایه چیست؟

(ج) قاعده نسبی حق بیمه هم در اموال و هم در اشخاص قابل اعمال است

قاعده نسبی سرمایه فقط در اموال قابل اعمال است

سئوال: بنا بر اصل غرامت آیا بیمه عدم النفع صحیح است؟

(ج) بلی زیرا هدف برگرداندن بیمه گذار به حالت قبل از خسارت می باشد مثال زمان خواب ماشین جهت تعمیرات بیمه عدم النفع است

۱۰. تعهدات بیمه گر و بیمه گذار

تعهدات بیمه گر عبارتند از:

پرداخت سریع وکامل خسارت(تفاوت مال مورد بیمه بلافاصله قبل وبعد از خسارت ماده ۱۹ قانون بیمه)

آشنا نمودن بیمه گذار به وظائف و تکالیفش (بنابر اصل حسن نیت)

قید یا درج نمودن موارد از بین رفتن حق و حقوق بیمه گذار در بیمه نامه

حفظ اسرار بیمه گذار و سایر تعهداتی که به موجب قانون به عهده طرفین است

تعهدات بیمه گذار:

۱. اعلام دقیق کیفیت خطر مورد بیمه

اولین وظیفه بیمه گذار در زمان انعقاد قرارداد اعلام کیفیت و خصوصیات خطر مورد بیمه است به نحوی که بیمه گر بتواند ارزیابی درستی از ریسک مورد بیمه بنماید

بطور کلی بیمه گذار به دو حالت در خصوص اعلام کیفیت خطر اقدام می کند

الف : کتمان یا اعلام نادرست عمدی بیمه گذار به استناد ماده ۱۲ بیمه نامه باطل حق بیمه مسترد نمی گردد

ب: اعلام نادرست غیر عمدی به استناد ماده ۱۳

قبل از وقوع حادثه: بیمه نامه فسخ یا ادامه با اخذ حق بیمه اضافی و دریافت مابه التفاوت

بعد از وقوع حادثه:

اعمال قاعده نسبی حق بیمه

خسارت قابل پرداخت = خسارت وارده ضربدر حق بیمه دریافت شده تقسیم بر حق بیمه واقعی که باید دریافت می شد.

۲. پرداخت به موقع حق بیمه

۳. حفاظت متعارف از مورد بیمه

۱-۳ . اقدامات پیشگیری از حادثه مثل نصب سیستم اطفاء حریق و کپسول آتش نشانی و ... که هزینه های آن

بعهده بیمه گذار می باشد

۲-۳ . جلوگیری از توسعه خسارت یعنی هر اقدامی که جهت جلوگیری از گسترش دامنه خسارتها بعمل می آید مثل

خراب کردن دیوار جهت جلوگیری از گسترش آتش سوزی که هزینه های مربوطه بعهده بیمه گذار می باشد.

۴. اعلام تشدید خطر

۱-۴ . تشدید خطر ممکن است در نتیجه عمل بیمه گذار مثل تغییر کاربری مورد بیمه باشد

۲-۴ . تشدید خطر در نتیجه عمل شخص یا اشخاص ثالث مثل ایجاد پمپ بنزین در نزدیکی مورد بیمه

در هر حال بیمه گذار موظف است شخصا نسبت به اعلام تشدید خطر به بیمه گر اقدام نماید

اعلام به موقع حادثه ای که منجر به خسارت میشود

به گونه ای باشد که خسارت وارده و حالت وقوع آن قابل ارزیابی باشد

سئوالات :

- در صورت کتمان یا اعلام نادرست اطلاعات توسط بیمه گذار بصورت عمدی چه اتفاقی می افتد؟
- قاعده نسبی حق بیمه را در چه صورتی اعمال می کنیم؟
- پیشگیری از حادثه و جلوگیری از توسعه خسارت بعهده چه اشخاصی می باشد؟

۱۱. پایان قرارداد

ابطال بیمه نامه:

قرارداد بیمه در موارد زیر ابطال میگردد:

- ۱ - کتمان یا اعلام نادرست عمدی بیمه گذار
 - ۲ - تعدد بیمه به قصد تقلب
 - ۳ - بیمه کردن اموال به قیمت بیش از قیمت واقعی
 - ۴ - ایجاد خسارت عمدی
 - ۵ - بیمه خطری که قبلاً" واقع شده باشد
- مرور زمان در بیمه آتش سوزی :
- مهلتی است برای طرح دعوا و پس از آن دیگر اعتراض و شکایتی مسموع نخواهد بود و مدت آن ۲ سال است
- مرجع رسیدگی در بیمه آتش سوزی به اختلافات:
- یک کارشناس از طرف بیمه گر و ۱ کارشناس از طرف بیمه گذار
- این دو نفر ۱ نفر را بعنوان داور انتخاب میکنند
- در صورت عدم توافق طرفین حق دارند به محاکم قضایی مراجعه نمایند

فسخ، بطلان، انفساخ، و اقاله و پایان اعتبار بیمه نامه

فسخ: به هم زدن معامله یا انقضای اعتبار بیمه نامه قبل از پایان مدت آن

بطلان: در ابطال بیمه نامه باطل بودن قرارداد بیمه از ابتدای انعقاد آن بعلمت نقض یکی از شرایط اساسی عقد بیمه مثل اهلیت- قصد- موضوع بیمه و مشروعیت- و حسن نیت

تفاوت بین فسخ و بطلان بیمه:

- در فسخ دارنده حق فسخ می تواند اعمال حق بکند و قرارداد را فسخ نماید و یا صرفنظر نماید و قرار داد به قوت خود بماند
- در بطلان خواه ناخواه قرارداد باطل است
- بدین ترتیب اثر فسخ مربوط به زمان پس از فسخ است اما در بطلان اثر از ابتدای قرارداد است.
- در فسخ بیمه گر موظف است حق بیمه دریافتی را متناسب با زمان و شش بیمه محاسبه و باقیمانده را مسترد نماید اما در بطلان بیمه حق بیمه مسترد نمی شود

موارد فسخ عقد بیمه نامه:

الف) از طرف بیمه گر:

۱- الف) عدم پرداخت حق بیمه از سوی بیمه گذار در سر رسید مقرر

۲-الف) بعد از هر خسارت مثل سرقت کلی یا توتال لوس آتش سوزی

۳-الف) کتمان یا اعلام نادرست غیر عمد بیمه گذار

۴-الف) تشدید خطر

ب) از طرف بیمه گذار :

۱- ب) تخفیف خطر (پائین آمدن شدت خطر)

۲- ب) در صورتیکه بیمه گر یکی از بیمه نامه های او را فسخ نموده باشد

۳- ب) در صورت توقف یا اعسار بیمه گر یا ورشکستگی بیمه گر

ج) از طرف بیمه گر و بیمه گذار:

۱- ج) انتقال مورد بیمه

۲- ج) در صورتیکه قرارداد بیمه برای دوره های بیش از یکسال منعقد شده باشد

انفساخ :

۱ - در صورتیکه مورد بیمه در اثر حادثه ای غیر از حادثه ی مشمول بیمه کلا" از بین برود.

۲ - در صورتیکه اجازه عملیات بیمه ای قانونا" از بیمه گر سلب شود

موارد بطلان بیمه نامه:

۱ - فقدان یا نقض یکی از شرایط اساسی صحت عقد بیمه

۲ - کتمان یا اعلام نادرست عمدی بیمه گذار

۳ - تعدد بیمه به قصد تقلب و کلاهبرداری

۴ - بیمه خطر واقع شده

اقاله :

حالتی که بیمه گر و بیمه گذار قبل از ایان اعتبار بیمه نامه با رضایت یکدیگر آنرا فسخ یا پایان ان را اعلام نمایند. در اینصورت از نظر ماهیتی اقاله شبیه فسخ می باشد.

۱۲. تورم و بیمه

با افزایش تورم ، قیمتها افزایش یافته و در نتیجه تعهدات بیمه گر سنگین تر می شود به ویژه در صورتیکه رسیدگی و تصفیه یک پرونده خسارتی نیازمند زمانی طولانی باشد، گذشت زمان موجب بالا رفتن خسارت می گردد و این به ضرر بیمه گر می باشد

اثر تورم در خسارت مسائل زیر را به وجود می آورد

۱. **فرانشیز :** مبلغ خسارتی که خود بیمه شده تحمل می کند (out of pocket) و مابقی خسارت را بیمه گر پرداخت می نماید که با افزایش قیمت از اهمیت فرانشیز کاسته می شود

۲. **حداکثر خسارت :** با توافق طرفین مبلغ بیمه کمتر از کل مورد بیمه می تواند باشد

۳. **قاعده نسبی :** به نسبت میزان توافق خسارت بیمه به مورد بیمه پرداخت می گردد (چنانچه به فرض ۸۰ درصد مبلغ ارزش مورد بیمه ، بیمه شده باشد در صورتیکه مورد بیمه بطور کامل از بین رفته باشد بیمه گر حداکثر

۸۰درصد خسارت آن را تقبل خواهد نمود)

اثر تورم در حق بیمه

۱. عدم ارتباط بین سرمایه بیمه و حق بیمه در بعضی از بیمه ها
۲. زمان وصول حق بیمه و وقوع خسارت و پرداخت خسارت فاصله زیادی وجود دارد لذا تورم اثر نامطلوبی بر حق بیمه گذار خواهد داشت

همچنین در مورد بیمه اتکایی نیز به لحاظ اینکه بیمه اتکایی

۱. سهمی از معامله می باشد
 ۲. فاصله زمانی زیاد بین دریافت حق بیمه و پرداخت خسارت وجود دارد
 ۳. مازاد بر مبلغ معینی است
- بر بیمه اتکایی نیز اثر منفی خواهد گذاشت

۱۳. اندوخته های قانونی و ذخایر فنی

. ذخایر فنی technical reserves

اندوخته های قانونی (اجباری) legal reserves

ذخایر فنی بخشی از حق بیمه های دریافتی توسط بیمه گر است که برای ایفای تعهدات آتی بیمه گر ذخیره میشود

اندوخته های قانونی درصدی از سود ویژه شرکت بیمه گر است که طبق مقررات باید نگهداری شود و تاحدی اجباری می باشد و مازاد آن اختیاری می باشد

مقایسه

ذخایر فنی	اندوخته های قانونی
به منزله در آمد دوره های بعد تلقی میشود	هرسال مربوط به همان سال است
بخشی از حق بیمه دریافتی بیمه گر ذخیره جهت تعهدات سالهای آتی	(درصدی از سود ویژه است) برای تعهدات همان سال
حد اقل ثابتی ندارد	حد اقل ثابتی دارد
متعلق به بیمه گذاران می باشد	متعلق به بیمه گر می باشد
متناسب با تعهدات بیمه گر	متناسب با موفقیت امیز بودن فعالیت بیمه گر و نشانگر توان مالی شرکت بیمه گر

بنا بر این اندوخته های قانونی یک شرکت نشان از موفقیت و توانایی آن شرکت در قبول ریسکهای بالا یا پائین می باشد

انواع ذخایر فنی:

الف: ذخایر در بیمه های غیر زندگی

۱. ذخیره حق بیمه

۲. ذخیره خسارت های معوق

۳. ذخیره خسارتهای اعلام شده

۱-۱ - **ذخیره حق بیمه:** در صد متغییری از حق بیمه های وصول شده که بین ۲۵ تا ۴۵% حق بیمه های دریافتی میباشد

۱-۲ - **ذخیره خسارت های معوق:** claims out standing

مواردی که موجب پرداخت یا مختومه شدن پرونده خسارتی نمیگردد و می بایست خسارت معوق ذخیره گردد شامل

۱-۱-۲ - شمول یا عدم شمول خسارت مورد تردید است

۲-۱-۲ - میزان خسارت مورد اختلاف نظر بیمه گر و بیمه گذار است

۳-۱-۲ - میزان خسارت هنوز ارزیابی نشده است

۴-۱-۲ - پرونده خسارتی در مراجع قضایی تشکیل و تحت بررسی است

۱-۳ - ذخیره خسارتهای اعلام نشده (IBNR (in cord but not report)

۱-۱-۳ - خسارت در پایان سال اتفاق افتاده و بیمه گذار فرصت اعلام ندارد

۲-۱-۳ - بیمه گذار از تحت پوشش بودن خسارت اطمینان ندارد

۳-۱-۳ - بیمه گذار از تحقق خطر منجر به خسارت بی خبر است

۴-۱-۳ - بیمه گذار قادر به اعلام خسارت نبوده است

ب- ذخایر فنی در بیمه های زندگی :

۱-ب - ذخیره ریاضی :

مشابه ذخیره حق بیمه در بیمه های غیرزندگی است

ذخیره ریاضی ذخیره حق بیمه در بیمه های عمر میباشد

کاربرد ذخیره ریاضی در بیمه های عمر:

۱ - بازخرید بیمه نامه عمر

۲ - سرمایه مخفف

۳ - وام

۴ - ذخیره مشارکت در منافع

۲-ب- مشارکت در منافع :

در صدی از سود بیمه های زندگی است که بین بیمه گذاران توزیع می شود.

ذخائر فنی؟

ج) ذخائر فنی بخشی از حق بیمه های دریافتی توسط بیمه گر است که برای ایفای تعهدات آتی بیمه گر ذخیره میشود

اندوخته قانونی؟

ج) اندوخته های قانونی درصدی از سود ویژه شرکت بیمه گر است که طبق مقررات باید نگهداری شود و تاحدی اجباری می باشد و مازاد آن اختیاری می باشد

ذخیره ریاضی؟

ج) ذخیره ریاضی ذخیره حق بیمه در بیمه های عمر میباشد

ذخیره خسارت معوق؟

ج) در مواردی که موجب پرداخت یا مختومه شدن پرونده خسارتی نمیگردد و می بایست خسارت معوق ذخیره گردد

در شرایط ثبات اقتصادی شرکتهای بیمه بهتر است در چه زمینه ای سرمایه گذاری کنند؟

ج) در شرایط پایدار باید در بازار سهام و بورس و اوراق بهادار

مازاد خسارت

- مازاد خسارت برای هر ریسک
- مازاد خسارت برای حوادث فاجعه آمیز
- مازاد زیان در مدت معین

۴-۱- سرمایه گذاری شرکتهای بیمه:

شرکتهای بیمه از محل ذخائر فنی سرمایه گذاری می کنند که دارای ویژگیهای خاص می باشد

ویژگی های سرمایه گذاری در شرکتهای بیمه :

- ۱ - به راحتی تبدیل به وجه نقد بشود
- ۲ - سود آوری آن مطمئن باشد
- ۳ - از سرمایه گذاری مخرب در بخش اقتصاد نباشد
- ۴ - برای جبران زیان عملیات بیمه ای نباشد

یکی از مهمترین عوامل تاثیر گذار بر سرمایه گذاری شرکتهای بیمه ترکیب مناسب پرتفو می باشد

عوامل سیاسی ، اجتماعی ، اقتصادی

سایر عوامل موثر در سرمایه گذاری می باشد.

در شرایط پایدار باید در بازار سهام و بورس و اوراق بهادار

در شرایط ناپایدار در بازار املاک و مستغلات و... باید سرمایه گذاری کرد.

۱۵. بازاریابی بیمه

دفاتر مرکزی سنتی توجه و سیاست خود را به سیستمهای سنتی توزیع (نماینده ها و دلال ها) و تهاجم به بازارها معطوف کرده اند که این ویروس تجاری را بازار یابی گفته اند.

بازاریابی به معنای برنامه ریزی ، هماهنگی و کنترل کلیه فعالیتهای هدفدار شرکت در بازارهای بالفعل و بالقوه به منظور جلب رضایت و برآوردن نیاز دائمی مشتریان از یک سو و نیل به هدفهای شرکت از سوی دیگر میباشد. (در واقع به کارگیری آمیخته بازاریابی در شرکتهای بیمه ای)

۱۶. بیمه آتش سوزی

قدیمترین رشته بیمه ، رشته بیمه پاربری است در حالی که بیمه آتش سوزی ، به تدریج از سده هفدهم تا نوزدهم شناخته شده است . آتش سوزی بزرگ لندن در سال ۱۶۶۶ زمانی به وقوع پیوست که وسایل اطفای حریق هنوز در مراحل ابتدایی بود و هیچ گونه پوشش بیمه آتش سوزی در جامعه به چشم نمی خورد . نخستین اداره آتش سوزی در انگلستان در سال ۱۶۸۰ تأسیس شد و متعاقب آن شرکت هند این هند در سال ۱۶۹۶ و اداره آتش سوزی سان در سال ۱۷۱۰ پدید آمدند . سرانجام آتش سوزی بزرگ لندن باعث ایجاد شرکت بیمه هامبرگر جنرال شد که این شرکت و شرکت سان ، دو شرکت بیمه ای هستند که هنوز وجود دارند و فعالیت می کنند . در نتیجه وقوع انقلاب صنعتی در سده هجدهم که به پیدایش کارخانه ها ، انبارها ، کشتیها ، ماشین آلات و غیره انجامید ، شرکتهای بیمه آتش سوزی متعددی از جمله لویدز لندن تأسیس شدند .

قرارداد بیمه آتش سوزی

قرارداد بیمه آتش سوزی توافقی است بین بیمه گذار از یک سو ، و بیمه گر از دیگر سو که به صورت بیمه نامه متجلی می شود

اصول قرارداد بیمه آتش سوزی

ایجاب و قبول : باید ایجاب و قبول طرفین قرارداد (بیمه گر و بیمه گذار) به طور قطعی و بدون هیچ قید و شرط و با رضایت طرفین در مدت معین یا مدتی که عرفاً معقول و منطقی باشد اعلام شود .

جنبه های قانونی بیمه آتش سوزی : قرارداد بیمه آتش سوزی قراردادی عادی است و الزام قانونی برای کتبی بودن آن است . در عمل ، قرارداد آتش سوزی نوشته ای است که به آن بیمه نامه اطلاق می شود و طرفین قرارداد آتش سوزی در مورد محتوای آن اتخاذ تصمیم می کنند .

اصول کلی قراردادها : عقد هر قراردادی باید منع قانونی نداشته باشد . هر گونه توافقی که بین طرفین ایجاد تعهد کند ولی این توافق از نظر قانون مشروعیت نداشته باشد باطل است ، مانند :

- قراردادی که برای ارتکاب جنایت باشد .
- قراردادی که مخالف شئون جامعه باشد .
- قراردادی که بر خلاف نظم عمومی باشد .
- قرارداد با بیگانگانی که با کشور متبوع در حال جنگ باشند ، حتی اگر این توافق قبل از شروع جنگ حاصل شده باشد .

محتوای یک قرارداد بیمه آتش سوزی

یک قرارداد آتش سوزی باید حاوی مطالب زیر باشد :

- نام شرکت بیمه
- عنوان بیمه نامه آتش سوزی
- نام بیمه گذار
- خطرهای مورد پوشش
- اموال بیمه شده
- مبلغ مورد بیمه
- حق بیمه
- مدت قرارداد
- سایر مطالبی که طرفین تشخیص دهند قید آن در قرارداد ضرورت دارد .
- اضافه کردن مواردی که معمولاً جزو استثنائات قرارداد است .
- استثناء کردن مواردی که در صورت ذکر نشدن قرارداد آنها را پوشش می دهد .
- تعهدات

نحوه ارزیابی خسارت در بیمه آتش سوزی

همانطور که پیشتر گفته شد اساس تعهد بیمه گر در بیمه آتش سوزی ، ارتباط حق بیمه با سرمایه بیمه شده است و بیانگر حداکثر مسئولیت بیمه گر ، که در صورت تحقق خطر بیمه شده ، خسارت بر آن اساس پرداخت می شود . سرمایه بیمه شده باید در لحظه شروع قرارداد برابر با ارزش واقعی بیمه شده باشد و در طول مدت اعتبار قرارداد تغییر پیدا نکند . حق بیمه بر اساس درصد یا در هزار سرمایه بیمه شده بر مبنای تعرفه نرخ بیمه محاسبه می شود . اگر سرمایه بیمه شده کمتر از ارزش واقعی باشد ، بیمه گذار از دریافت کامل خسارت خود محروم می شود و بیمه گر خسارت را به نسبت سرمایه بیمه شده به ارزش واقعی می پردازد (ماده ۱۰ قانون بیمه) .

برای اجتناب از کم بیمه شدگی و تعدیل سرمایه بیمه شده براساس ارزش واقعی می توان از روشهای افزایش اتوماتیک در زمان تجدید قرارداد ، یا با استفاده از شاخصهایی نظیر تورم و غیره برای بهنگام کردن سرمایه بیمه شده استفاده کرد . البته از آنجا که مدت اعتبار اکثر قراردادهای بیمه آتش سوزی یکساله است بیمه گذار نباید توجه خود را فقط به زمان تجدید قرارداد معطوف کند که اموال بیمه شده فقط در زمان تجدید قرارداد مورد ارزیابی قرار گیرد بلکه بیمه گذار باید در تمام مدت اعتبار بیمه نامه سرمایه بیمه شده را مورد توجه قرار دهد .

انواع بیمه های آتش سوزی

۱ - بیمه نامه به ارزش نو یا ارزش جایگزینی:

این بیمه معمولاً اموال و ماشین آلات را تحت پوشش بیمه ای قرار می دهد در این بیمه در صورت بروز حادثه و آتش سوزی بیمه گر قیمت روز کالای بیمه شده را به بیمه گذار پرداخت می کند.

۲ - بیمه نامه با ارزش قرار دادی :

سرمایه بیمه شده در طول قرار داد به میزان مشخص (۲۰٪ افزایش) در مقابل حق بیمه اضافی تحت پوشش قرار می گیرد.

۳ - بیمه با سرمایه تفکیک نا پذیر:

برای واحد های صنعتی بزرگ از این بیمه نامه استفاده می شود که دارای واحدهای قسمتهایی تولیدی گوناگون است و تفکیک ریسک و سرمایه عملاً ممکن نیست

۴ - بیمه بر اساس اولین خسارت:

First loos یا اولین خطر برای کارخانجات بزرگ که واحدهای مختلف آن با فاصله زیاد از هم قرار دارند واحدی را که بیشترین سرمایه را دارد تحت پوشش بیمه قرار می دهند.

Pml حداکثر خسارت وارده:

حالتی است که پس از وقوع آتش سوزی برای خاموش کردن آن اقدامی صورت نگرفته است و تا آنجا که ممکن بوده آتش سوزی انجام شده و در نهایت خود بخود خاموش شده است (حداکثر خسارت ممکن یا محتمل)

Eml حداکثر برآوردی تقریبی خطر:

حالتی است مقابل pml که در آن هنگام آتش سوزی کلیه اقدامات لازم به موقع انجام می شود و آتش سوزی در کمترین زمان ممکن مهار می شود.

۵ - بیمه نامه اظهار نامه ای شناور :

برای موجودی انبارها و کارخانجات که بصورت مرتب در حال تغییر و نوسان هستند صادر میشود در این شرایط میزان موجودی و مواد اولیه ثابت نیست.

مبنای محاسبه حق بیمه قطعی میانگین موجودی انبار و مبنای پرداخت خسارت موجودی کالای انبار یا آخرین اظهار نامه است.

بیمه زلزله دارای تواتر کم با شدت بالا می باشد برای واحدهای مسکونی و صنعتی صادر میشود

تعیین حق بیمه زلزله با توجه به عوامل زیر انجام میشود:

۱ - مکان جغرافیایی

۲ - نوع سازه و مصالح

بیمه سیل :

جریان ناگهانی آبهای سطحی خارج از مسیر طبیعی را سیل گویند

بیمه طوفان :

معمولاً بادی که سرعت آن بیش از ۶۶ کیلومتر در ساعت باشد طوفان نامیده میشود

بیمه سرقت:

دزدی معمولی آن است که دزد بدون برخورد با مانعی اموال دیگران را بدزد. اما در بیمه سرقت با شکست حرز سرقت همراه با ازبین بردن مانع و راهای مختلف می باشد مصادیق مانند ورود به محل از روی دیوار یا حصارها یا شکستن قفل و...

خسارتهای قابل پرداخت در شکست حرز:

۱ - ارزش اشیاء سرقت شده

۲ - ارزش اشیاء آسیب دیده

۳ - کم شدن ارزش اشیاء آسیب دیده

استثنائات موارد حرز :

۱ - دزدی در مواقع اغتشاشات داخلی

۲ - دزدی در مناطق جنگی

۳ - خالی بودن محل مورد بیمه از سکنه و نگهبان به مدت ۷۲ ساعت

بیمه شکست شیشه (شیشه های مسطح) :

شکست شیشه به نوعی باید باشد که تمام ضخامت شیشه را در برگیرد.

انواع شیشه های مسطح یا منصوب - شیشه های ساختمان- شیشه ها و ویتترینها و درها - تابلوی شرکت

بیمه ضایعات آب :

خسارتهای وارد به مورد بیمه ناشی از ترکیبگی لوله آب و ضایعات برف و باران تحت پوشش قرار می گیرد.

استثنائات :

خسارتهای ناشی از تعمیر یا توسعه لوله آب خسارت وارده در اثر استهلاک و فرسودگی

سقوط هواپیما:

خسارتهای وارده به موضوع بیمه ناشی از سقوط هواپیما هلی کوپتر یا اشیاء ساقط شده از آنها را تحت پوشش قرار می دهند.

بیمه های آتش سوزی:

خطرات اصلی:

حریق : ترکیب هر ماده سوختنی با اکسیژن به شرطی که با شعله همراه باشد.

صاعقه : تخلیه بار الکتریکی بین دو ابر یا ابر و زمین

انفجار: آزاد شدن ناگهانی انرژی

موارد استثنا بیمه آتش سوزی :

تشعشعات هسته ای- بلوا- جنگ

اموالی که تحت پوشش قرار نمی گیرند:

۱ - مسکوکات

۲ - نسخه های خطی و تاریخی

۳ - اوراق بهادار

۴ - فلزات قیمتی

۵ - آثار هنری و موزه ای

۶ - هزینه ی بازسازی نقشه و جمع آوری ازلاعات

خسارتهای قابل تامین:

- ۱ - خسارتهای مستقیم ناشی از خطرات اصلی
- ۲ - خسارت و هزینه های ناشی از اقداماتی که برای جلوگیری از توسعه خسارت بعمل می آید.

مراحل صدور بیمه نامه:

- ۱ - پیشنهاد بیمه نامه باید به گونه ای باشد که بیمه گر کیفیت خطر را بطور کامل ارزیابی نماید
- ۲ - بازدید اولیه : پس از تکمیل پیشنهاد مورد بیمه توسط بیمه گر مورد بازدید قرار می گیرد و صحت موارد مندرج در پیشنهاد را مورد بررسی قرار می دهد.

محاسبه حق بیمه :

نرخ = $0.3/100$ در هزار

ارزش مورد بیمه ۱۰۰۰۰۰۰۰۰

لوازم 50000000

ارزش مورد بیمه + لوازم ضربدر نرخ حق بیمه

ارزیابی خسارت:

- ۱ - ساختمان : تعهد بیمه گر در پرداخت خسارت بر اساس قیمت روز و بازار انهداست و در پرداخت خسارت اینیه تاریخی اصل بر پرداخت هزینه مرمت می باشد
 - ۲ - ماشین آلات: تعهد بیمه گر در جبران خسارت با توجه به سن و میزان کارکرد آنها می باشد
 - الف- خسارت کلی ماشین آلات: تعهد بیمه گر براساس پرداخت قیمت روز ماشین می باشد اگر ماشین آلات نو باشد تعهد بیمه گر پرداخت هزینه خرید ماشین نو می باشد. اگر ماشین آلات کهنه باشد تعهد بیمه گر پرداخت بر اساس هزینه پس از کسر استهلاک ماشین آلات می باشد
 - ب- خسارت جزئی ماشین آلات: تعهد بیمه گر پرداخت هزینه تعمیر یا تعوض قطعات می باشد
 - ۳ - لوازم منزل: تعهد بیمه گر در زمان وقوع حادثه قیمت بازار در زمان وقوع حادثه با کسر استهلاک انجام میشود.
 - ۴ - کالاهای تجاری: شامل مواد اولیه کالای در جریان ساخت و کالای ساخته شده یا محصول و تعهد بیمه گر در هر سه مورد هزینه تمام شده این کلاهاست
 - ۵ - انبار: مبنای ارزیابی خسارت در مورد کالاهای موجود در انبار ارزش آن کالاها در زمان وقوع حادثه است.
- مدت بیمه آتش سوزی معمولاً "یکسال است و برای زمانهای کمتر از یکسال تعرفه کوتاه مدت و برای مدت زمان مازاد یکسال از تعرفه روز شمار استفاده میکنیم.
- فسخ بیمه از طرف بیمه گذار کوتاه مدت محاسبه می شود
- فسخ بیمه از طرف بیمه گر روز شمار محاسبه میشود.

نحوه محاسبه:

کل سرمایه قابل بیمه ضربدر ۲۷ در هزار = حق بیمه

در صورتیکه فردی بخواهد علاوه بر خطر آتش سوزی خطرات دیگری را نیز تحت پوشش بیمه قرار دهد بایستی حق بیمه اضافی خطر را بپردازد

به خطرانی که به همراه بیمه نامه مادر (motherpolicy) خریداری می شوند و قابل ارائه می باشند خطرات تبعی نامیده می شوند

خطرات تبعی در بیمه های آتش سوزی عبارتند از :

۱. زلزله
۲. سیل
۳. طوفان
۴. سرقت با شکست حرز (منظور از حرز مکانی است که موضوع بیمه در آن محصور شده و نمی توان بدون شکست موانع نسبت به سرقت موضوع بیمه اقدام کرد . سرقت با داشتن کلید جزو مصادیق حرز محسوب نمی شود.)
۵. ترکیدگی لوله آب و فاضلاب (خسارت وارده به لوله کشتی قابل پوشش نمی باشد اما خسارت وارده به ساختمان و اثاثیه در اثر ترکیدگی تحت پوشش می باشد)
در صورتیکه بر اثر ترکیدگی لوله آب خسارتی به همسایگان وارد شود در بیمه نامه آتش سوزی خریداری شده خسارت اموال همسایگان تحت پوشش نمی باشد و برای این کار با یستی بیمه نامه مسئولیت مدنی در قبال همسایگان به همراه بیمه نامه آتش سوزی خریداری گردد که قیمت آن نصف نرخ گلیه خطرات خریداری شده در بخش بیمه آتش سوزی است.
۶. ضایعات ناشی از برف و باران
۷. سقوط هواپیما دور و نزدیک
۸. جمع آوری ضایعات (هزینه پاکسازی)
۹. ریزش و رانش
۱۰. ظروف تحت فشار صنعتی (دیگ بخار)
۱۱. عدم النفع (عدم توانایی در تحقق سود شرکت به علت آتش سوزی)
۱۲. شکست شیشه
۱۳. ارزش جایگزینی نو
گونه ای باشد که خسارت وارده و حالت وقوع آن قابل ارزیابی باشد

۱۷. خطرات اضافی

بیمه شکست شیشه

این نوع بیمه نیز یکی از خطرهای تبعی یا اضافی است که به همراه یکی از خطرهای اصلی عمدتاً آتش سوزی به بازار عرضه می شود .

حدود پوشش بیمه ای

خطر بیمه شده در بیمه شکست شیشه عبارت است از شکست شیشه های مذکور در بیمه نامه به استثنای خسارت ناشی از عمد یا قصور و غفلت بیمه گذار .

در این نوع بیمه موارد تشدید خطر باید به اطلاع بیمه گر برسد و با صدور الحاقیه مورد تأیید قرار گیرد و اگر حق بیمه اضافی تعلق می گیرد پرداخت شود

خسارتهای قابل تأمین :

بیمه گر متعهد جبران خسارت وارده بر اثر شکستن یا خورد شدن شیشه است . شکستن عبارت است از ترکی که کلیه ضخامت شیشه را در بر گرفته باشد بنابراین خراش برداشتن ، خط خط شدن یا پریدن قطعه کوچکی از سطح آن جزو پوشش بیمه نیست .

استثنائات :

خسارتهای زیر جزو تعهدات بیمه گر شکست شیشه نیست مگر آنکه توافق خاصی بین بیمه گر و بیمه گذار در مورد آنها شده باشد :

- جنگ ، شورش ، جنگ داخلی ، زلزله ، انرژی هسته ای و مواد رادیواکتیو .

- آتش سوزي ، انفجار ، صاعقه ، عمليات آتش نشاني و نجات ، همچنين رنگ كردن شيشه با رنگهايي كه نور از آنها عبور نمي كند .
- خسارت ناشي از تغيير محل شيشه بيمه شده .
- شيشه هاي بيمه شده در محل نصب آنها تأمين بيمه اي دارد و غالباً ثابت هم هستند ولي خسارت شيشه هاي متحرك مانند ويترينها و آينه ها در منازل در صورتي كه در داخل محل بيمه شده وارد گردد جبران مي شود .
نحوه پرداخت خسارت :
- در بيمه شكست شيشه بيمه گر مي تواند به دو طريق خسارت وارده را جبران كند :
- ۱- شيشه يا شيشه هاي خسارت ديده را تعويض كند .
- ۲- خسارت را به وجه نقد بپردازد .

۱۸. بيمه حمل نقل دريائي

بيمه هاي باربري:

بيمه هاي باربري جزو نخستين بيمه ها مي باشد

انواع بيمه نامه باربري:

- ۱ - دريائي
- ۲ - زميني
- ۳ - هوايي

انواع بيمه هاي باربري و كلوز آنها:

- ۱- بيمه با شرايط تمام خطر (All Risks)
- ۲- بيمه با شرايط B خطرات جزيي با فرانشيز
- ۳- بيمه با شرايط C خطرات كلي را تحت پوشش قرار ميدهد
- ۴- بيمه با شرايط خسارت كلي (Total Loss)

حق بيمه هاي كلوز A بيشتري و به ترتيب B و C است

خطرات تحت پوشش كلوز C :

- (۱) آتش سوزي يا انفجار
- (۲) بگل نشستن و زمينگير شدن ، برخورد با كف دريا ، غرق شدن ، يا واژگون شدن كشتي يا شناور
- (۳) واژگون شدن يا از خط خارج شدن وسيله حمل و نقل زميني
- (۴) تصادم يا برخورد كشتي ، شناور يا هر وسيله حمل ديگر با هر جسم خارجي بغير از آب
- (۵) تخليه کالا در بندر اضطراري
- (۶) فدا كردن کالا در جريان خسارت عمومي
- (۷) به دريا انداختن کالا جهت سبك سازي كشتي

بارتری:

خسارت ناشی از عمل عمد کارکنان کشتی را بارتری می گویند فقط در کلوز A قابل پرداخت میباشد

خطرات تحت پوشش کلوز B

این کلوز بجز مواد مندرج در بند ۴، ۵، ۶، ۷ استثنائات خساراتی که منطقاً مرتبط با یکی از موارد ذیل باشد تحت پوشش قرار می دهد .

۱- تمام خطرات تحت پوشش C

۲- زلزله - آتشفشان یا صاعقه

۳- تلف یا آسیب وارده به کالای مورد بیمه که علت آن یکی از موارد ذیل باشد .

۳-۱) فدا کردن کالا در جریان خسارت عمومی

۳-۲) به دریا انداختن کالا جهت سبک سازی کشتی یا به دریا افتادن کالا از روی عرشه کشتی

۳-۳) ورود آب دریا ، دریاچه یا رودخانه به کشتی ، شناور ، محفظه کالا ، کانتینر ، لیفت وان یا محل انبار .

۴- تلف شدن کلی هر بسته در کشتی یا شناور و یا تلف کلی هر بسته بعلت افتادن بهنگام تخلیه کشتی یا شناور .

لازم به ذکر است هم اکنون علاوه بر خطرات مندرج در فوق خطرات عدم تحویل یک بسته کامل کالا- دزدی- قلاب زدگی ، آبدیدگی ، روغن زدگی ، شکست و ریزش- خسارات ناشی از کالاهای مجاور نیز تحت پوشش قرار می گیرد .

خطرات تحت پوشش کلوز A

این بیمه کلیه خطراتی به جزء موارد مندرج در بندهای ۴، ۵، ۶، ۷ را که موجب زیان و یا آسیب به مورد بیمه می گردد تحت پوشش قرار می دهد .

- خطرات تحت شرایط خسارت کلی (Total Loss)

اصولاً وقتی بیمه نامه با چنین خطراتی از سوی بیمه گذار درخواست می گردد که فروشنده کالا یا خریدار یک بیمه نامه خارجی تهیه نموده است و برای انجام تشریفات واردات و صادرات نیاز به یک بیمه نامه ایرانی دارد یا اینکه مورد بیمه در صورت آسیب ، تنها در یک مرحله ممکن است خسارت ببیند . در این حالت در شرایط خصوصی بیمه نامه با شرایط C متن زیر می بایست اضافه گردد .

(علیرغم هر شرط دیگری که در کلوز C و سایر شرایط مندرج در متن ظهر بیمه نامه ، کالای مورد بیمه فقط در اثر از بین رفتن کل محموله در یک مرحله و در نتیجه آتش سوزی ، غرق شدن کشتی ، سقوط هواپیما و به محض تخلیه کالا در فرودگاه مقصد یا بندر مقصد اعتبار بیمه نامه خاتمه می یابد)

مدت اعتبار بیمه نامه باربري صادراتي و وارداتي

اساساً مدت اعتبار بیمه نامه باربري بصورت انبار به انبار (Warehouse to Warehouse) (انبارمبدأ تا انبار مقصد بوده، ادامه پوشش در طول مسیر حمل عادی بوده و پایان آن یکی از موارد زیر هر کدام زودتر واقع شود خواهد بود :

الف) بمحض تخلیه کالا به انبار مقصد مندرج در بیمه نامه

ب) بمحض انقضاء ۶۰ روز از تاریخ تخلیه کامل کالا از کشتی در بندر مقصد

ج) بمحض انقضاء ۶۰ روز از تاریخ ورود کالا به مرز زمینی (گمرک)

د) بمحض انقضاء ۳۰ روز از تاریخ تخلیه کالا در فرودگاه مقصد

شایان ذکر است که مدت های مذکور با پرداخت حق بیمه اضافی و قبل از انقضاء قابل تمدید بود .

الحاقیه تمدید بیمه نامه های باربری باید قبل از اتمام قرارداد اول صادر گردد

انواع خسارتهای باربری:

۱ - خسارت کلی واقعی :

مصادیق خسارت عبارتست از انهدام کامل کالا " غرق ، آتش سوزی "

۲ - خسارت کلی فرضی:

از دست دادن خاصیت کالا (مانند آب خوردگی سیمان و کاغذ)

۳ - از تصرف خارج شدن کالا:

غرق شدن کالا در دریا یعنی از مالکیت فیزیکی خارج شد

فرضی : از بین رفتن ارزش تجاری کالا زمانی رخ میدهد که هزینه نجات یا تعمیر کالا از ارزش خود کالا بیشتر شود.

مصادیق زیان همگانی:

۱ - به دریا انداختن کالا به منظور سبک سازی کشتی

۲ - به گل نشستن عمدی کشتی

۳ - خسارت نجات

۴ - خسارات ناشی از اطفاء حریق

۵ - خسارات ناشی از ماشین آلات و تجهیزات کشتی

مقررات یورگ آنتورپ :

تشخیص ونحوه محاسبه خسارت و تقسیم بین افراد ذینفع در زیان همگانی

انواع هزینه های زیان همگانی:

۱ - هزینه های خاص که همان CFDA هزینه هایی که برای محافظت و نگهداری مورد بیمه صرف می شود.

۲ - هزینه های SGL برای جلوگیری از توسعه خسارت و نجات کشتی (بسته بندی مجدد کالا ، جدا سازی کالاهای خسارت دیده از کالاهای سالم.

بیمه بدنه کشتی

بدنه کشتی و تجهیزات داخلی کشتی با کلوزهای مربوطه تحت پوشش قرار میگیرد.

خطرات تحت پوشش بیمه بدنه کشتی:

- ۱ - آتش سوزی (انفجار)
- ۲ - دزدی
- ۳ - دزدی دریای
- ۴ - به دریا انداختن
- ۵ - برخورد هواپیما
- ۶ - برخورد با اسکله و یاسایر وسایل نقلیه دیگر

عوامل موثر در تعیین نرخ حق بیمه بدنه کشتی:

- ۱ - سال ساخت
- ۲ - درجه طبقه بندی کشتی
- ۳ - ظرفیت و تناژ
- ۴ - نوع موتور و قدرت آن
- ۵ - پرچم مالک کشتی

اگر هواپیما بیمه بدنه یا مسئولیت نداشته باشد حق پرواز و نشستن در فرودگاه دیگر راندارد

خطرات مورد تعهد بیمه هواپیما:

زمانیکه هواپیما در حرکت نیست و بر روی زمین است یا در هنگام پرواز بیمه می باشد

عوامل موثر در تعیین نرخ حق بیمه بدنه هواپیما:

- ۱ - نوع هواپیما
- ۲ - سن هواپیما
- ۳ - توانایی و مهارت خلبان
- ۴ - تجارب گذشته خلبان ها
- ۵ - منطقه جغرافیایی پرواز
- ۶ - وجود فرانشیز بابت کاهش حق بیمه

۱۹. بیمه هواپیما

مسئولیت سازمانها

۱. مسئولیت سازندگان هواپیما
۲. " " " " " " " " سازمانهای هواپیمایی یا اداره کنندگان فرودگاه ها
۳. " " " " " " " " تامین کنندگان سوخت و موسسه های تعمیر و نگهداری
۴. " " " " " " " " سازمانهای شستسوی هواپیما
۵. " " " " " " " " بهره برداران در پروازهای داخلی

انواع بیمه های هواپیما

خسارت کلی
خسارت جزئی

حق بیمه
فرانشیز

۱. بیمه بدنه

بیمه فقط خسارت کلی
بیمه ریسک های روی زمین
بیمه قطعات یدکی
بیمه از دست دادن منافع
بیمه عدم النفع

۲. سایر بیمه های هواپیما

مسئولیت بیمه گذار
مسئولیت مالکان و بهره برداران فرودگاه ها
مسئولیت حفظ هواپیما در آشیانه ها و تعمیرگاهها
مسئولیت ناشی از کنترل هوایی

۳. بیمه مسئولیت هواپیما

۲۰. بیمه مهندسی

بیمه تمام خطر مقاطعه کاران

در این بیمه تعهد بیمه گر جبران زیان یا خسارت وارده به عملیات قرارداد، تجهیزات و واحدهای تولیدی ساختمانی و ماشین آلات همچنین خسارتهای مالی، جرح و صدمات بدنی وارده به اشخاص ثالث است که از اجرای طرح ساختمانی ناشی می شود. تأمین قرارداد بیمه تمام خطر مقاطعه کاران جامع است.

بدین معنا که هر خطری که صراحتاً استثنا نشده باشد پوشش بیمه ای دارد. لذا بیمه گر هر گونه زیان یا خسارت ناگهانی و پیش بینی نشده را که در طول مدت اعتبار قرارداد بیمه به اموال بیمه شده در محوطه اجرای طرح ساختمانی وارد شود جبران می کند. خسارتهای ناشی از تحقق خطرهای زیر را بیمه گر تمام خطر مقاطعه کاران جبران می کند:

- آتش سوزی، انفجار، صاعقه

- سیل، طوفان زلزله

- طغیان آب

- سرقت باشکست حرز

- رعایت نکردن استاندارد و اجرای طرح با کیفیت نامطلوب، نداشتن مهارت، غفلت و خسارت ناشی از خطا یا سوء نیت اشخاص.

اما چه کسی می تواند در قرارداد بیمه تمام خطر مقاطعه کاران بیمه گذار باشد؟ صاحبکار و مقاطعه کاران (شامل مقاطعه کاران فرعی) می توانند به عنوان بیمه گذار با بیمه گر قرارداد منعقد کنند.

انواع عملیات و طرحهای بیمه شده

الف) ریسکهای ساختمانی و ساده: مجتمعهای مسکونی؛ ساخت مراکز اداری و بازرگانی؛ ساخت کارخانه های ...

ب) عملیات مهندسی شهری: پل سازی؛ سد سازی؛ تونل سازی؛ ساخت فرودگاه و....

تأمین بیمه ای در بیمه تمام خطر مقاطعه کاران

همانطور که قبلاً بیان شد بیمه نامه تمام خطر مقاطعه کاران مسنول جبران خسارت و زیانهایی است که از حوادث اتفاقی و غیرقابل پیش بینی ناشی شده و به اموال بیمه شده در طول مدت اجرای طرح و دوره نگهداری تا حداکثر

سقف مورد تعهد وارد آید . پوشش بیمه نامه تمام خطر مقاطعه کاران می تواند از طریق الحاقیه های استاندارد تغییر کند ، محدود شود ، یا افزایش پیدا کند .

در بیمه تمام خطر مقاطعه کاران استثنائات زیر وجود دارد :

- ۱- استثنائات ویژه تمام خطر مقاطعه کاران : هزینه های تعمیراتی ناشی از اشتباه در طراحی ، مواد اولیه ، ساخت و شکست ماشین آلات ساختمانی (اگر بیمه شده باشند) ، استهلاک و بی استفاده شدن .
- ۲- استثنای خطرهای جنگ نرمال : خطر جنگ نرمال جزو استثنائات بیمه مهندسی تمام خطر مقاطعه کاران است . اگر متن قرارداد کمیته آتش سوزی لندن مورد استفاده قرار گیرد ، به موجب شرط خاص تنها اعتصاب و شورش جزو تعهدات بیمه گر خواهد بود .
- ۳- سایر استثنائات :
 - ریسکهای ناشی از رادیواکتیو
 - خسارت عمومی
 - خسارت وارده به طرح ، نقشه ، نقدینگی ، و اوراق بهادار
 - خسارت وارده به وسایل نقلیه موتوری ، هواپیما و تجهیزات شناور
 - خسارت ناشی از توقف عملیات
 - خسارت عدم النفع از هر نوع و جرایم ناشی از تأخیر و عدم تحویل به موقع طرح استثنائات فوق شامل همه موارد است اعم از اینکه خصلتاً بیمه پذیر باشند یا نباشند و بیمه گر طی بیمه نامه رشته های دیگر ، آنها را پوشش می دهد ، مانند بیمه حمل و نقل ، بیمه اتوموبیل یا بیمه صداقت در امانت کارکنان و نظایر آن .

مدت بیمه

تأمین بیمه ای با آغاز یا پس از تخلیه ارقام مندرج در جدول مشخصات بیمه نامه در محل اجرای طرح شروع و در زمان تحویل یا بهره برداری از بنای تکمیل شده یا هر بخش تکمیل شده از آن پایان می پذیرد . در مورد ماشین آلات ساختمانی و لوازم و تجهیزات ساختمانی مسنولیت بیمه گر از زمان تخلیه آنها در محل اجرای طرح آغاز و با انتقال آنها از محل اجرای طرح خاتمه می یابد . افزون بر این ، امکان تعمیم مدت بیمه به منظور تحت پوشش بیمه قراردادان دوره نگهداری به شرح زیر امکان پذیر است :

دوره نگهداری ساده : در این پوشش مسنولیت بیمه گر طی دوره نگهداری محدود به زیان یا خسارتی است که بیمه گذار در حین فعالیت به منظور ایفای تعهدات قراردادی خود تحت مقررات دوره نگهداری ، به مورد بیمه وارد می سازد .

نگهداری وسیع : در نگهداری وسیع ، بیمه گر افزون بر تعهدی که برای جبران خسارت وارده در پوشش بیمه نگهداری ساده دارد زیان یا خسارتی را هم که علت آن به دوره فعالیت ساختمانی مربوط می شود ، جبران می کند .

سرمایه بیمه شده

مبلغ بیمه شده باید برابر باشد با مبلغ مندرج در قرارداد ساختمانی به اضافه ارزش هر گونه مصالح ساختمانی که صاحبکار تهیه کرده یا ارزش هر گونه کار اضافی که وی انجام داده است هر گونه افزایش در سرمایه بیمه شده در قرارداد بیمه باید کتباً به بیمه گر اعلام شود تا با صدور الحاقیه مورد تأیید قرار گیرد

الف) ماشین آلات ساختمانی و لوازم و تجهیزات ساختمانی (مبالغ بیمه شده باید برابر با ارزش جایگزینی در زمان انعقاد قرارداد به انضمام هزینه حمل ، هزینه نصب و حقوق گمرکی باشد) .

ب) ساختمانها و جمع آوری ضایعات (در این مورد ضروری است که مبالغ بیمه شده کافی باشد) . پوشش بیمه ای مسنولیت مدنی در قبال اشخاص ثالث نیز مشروط به تعیین حداکثر غرامت به طور جداگانه برای هر حادثه یا مجموعه حوادثی است که دارای منشأ واحد هستند . در مورد خطرهای فاجعه آمیز (مانند سیل ، طوفان ، زلزله و طغیان آب) احتمال تراکم خطر باید به طور دقیق و خاص مورد توجه قرار گیرد . در مورد این خطرها حداکثر غرامت باید به طور جداگانه تعیین شود .

اطلاعات مورد نیاز برای ارزیابی ریسک

بیمه تمام خطر مقاطعه کاران یکی از بیمه های تخصصی است و فقط کارشناس متخصص می تواند به صدور آن اقدام کند. نخستین مرحله تهیه و صدور بیمه نامه، اطلاعات مورد نیاز بیمه گر است و از این لحاظ پرسش نامه نقش ارزنده ای دارد. البته در بعضی موارد، کارشناس باید از نزدیک، آن را بررسی کند. این موارد عبارتند از: -مقاطعه کار: تجربه و فعالیت گذشته تا معلوم شود که مقاطعه کار صلاحیت فنی در اجرای چنین طرحی دارد یا خیر؟ -سابقه خسارتی مقاطعه کار چگونه است؟

-قرارداد مقاطعه کار: باید بررسی شود که شرایط قرارداد متعارف تنظیم شده باشد. -آیا توافقات خاصی وجود دارد؟ مسئولیت طرفین به روشنی پیش بینی شده است؟ -عملیات: نوع طرح (آیا ریسک از نوع ریسکهای درون آب مانند تونل سازی است؟)، کنترل شیوه و نوع ساختمان و نوع مواد اولیه که به کار می رود. کنترل ارزش کل طرح و ارزش قسمتهای عمده و اصلی و در نهایت مطمئن شدن از کنترل و بررسی عملیات اجرای طرح (در مواردی که کارفرما مواد اولیه طرح را تهیه می کند). -مدت قرارداد مقاطعه: باید کنترل شود که کل پروژه براساس زمان بندی تعیین شده براساس طرح مربوط پیشرفت داشته است، به نحوی که در هر زمان ارزش سرمایه درگیر با ریسک مشخص باشد. تاریخ دقیق تحویل طرح و دوره نگهداری نیز باید معین شود. نقشه ابعاد محل اجرای طرح و ساختمانهای اطراف آن و همچنین اطلاعاتی درباره آب و هوا و شرایط ویژه محیط از لحاظ زمین شناسی، آب شناسی و لرزه شناسی ضرورت دارد.

تعیین نرخ

بعد از ارزیابی ریسک، نرخ بیمه (حق بیمه) تعیین می شود که موردی است و به طرح مورد نظر وابسته است. حق بیمه پروژه های عظیم را حتماً کارشناسان متخصص بیمه مهندسی باید تعیین کنند. نرخ حق بیمه عملیات براساس کل سرمایه بیمه شده - ارزش قرارداد به اضافه ارزش تأسیسات موقت و کارهای مربوط - تعیین می شود. نرخ جداگانه ای نیز برای بیمه مسئولیت مدنی مقاطعه کار، تأسیسات و سایر اموال موجود در محوطه طرح اعمال شود.

برای هر کدام از پوششهای بیمه ای فوق، نرخ بیمه به مدت قرارداد، دوره نگهداری، سرمایه بیمه شده و همچنین تعهد بیمه گر در مورد خطرهای سنگین و سهم بیمه گذار از خسارت (کسورات) وابسته است. عموماً بیمه گر نرخ خطرهای سنگین را با توجه به مدت قرارداد و میزان ریسک در فصلهای مختلف سال تعیین می کند. نرخ نهایی نیز با توجه به توافق در مورد سهم بیمه گذار از خسارت تعیین می شود. نرخ بیمه مسئولیت در مقابل شخص ثالث، نرخ ثابتی است که اداره بیمه های مسئولیت تعیین و اعلام می کند.

پرداخت و تسویه خسارت

در کلیه رشته های بیمه مهندسی، واگذاری ارزیابی خسارت به مهندس متخصص بسیار با اهمیت تلقی می شود، زیرا پرداخت بی درنگ و بهنگام خسارت را پس از وقوع حادثه مورد بیمه امکان پذیر می سازد.

بیمه های مسئولیت مدنی

هر شخصی ممکن است به سبب دست زدن به عملی یا خودداری از آن، موجب زیان اشخاص دیگر شود و ملزم به جبران باشد. براساس قاعده حقوقی و فقهی « لاضرار » هر کس زیانی به دیگری وارد کند مسئول جبران آن است مگر آنکه ثابت شود زیان حاصل به فعل یا ترک مسئول مورد مربوط نبوده یا خارج از اراده او بوده یا به حکم قانون صورت گرفته است. گاهی مسئولیت شخص چنان آشکار است که جای بحث و گفت و گو ندارد و در اکثر موارد جان شخص است که مستلزم رسیدگی در دادگاههاست. اصولاً فرض بر عدم مسئولیت است مگر آنکه زیان دیده مدعی مسئولیت را ثابت کند.

مسئولیت حقوقی بابت زیان به اموال در قانون مدنی، تحت عنوان « ضمان قهری » آمده است و خسارت وارده به جان و بدن افراد بسته به مورد قصاص یا دیه است. لکن در حال حاضر مسائل مسئولیت مدنی در ایران علاوه بر این مواد مربوط به اتلاف و تسبیب بر طبق قانون مسئولیت مدنی مصوب سال ۱۳۲۷ است که در ماده ۱ آن آمده: « هر کس بدون مجوز قانونی عمداً یا در نتیجه بی احتیاطی به جان یا مال یا سلامتی یا حیثیت یا شهرت تجارتي یا هر حق دیگری که به موجب قانون برای افراد ایجاد گردیده است لطمه وارد نماید که موجب ضرر مادی یا معنوی دیگری شود مسئول جبران خسارات ناشی از عمل خود می باشد ». »

با این ماده ، مسئولیت مدنی وسعت بی سابقه ای نظیر آنچه در قوانین سایر کشورهای پیشرفته وجود دارد یافته است . معمولاً در مورد مسئولیت مدنی دو نظریه وجود دارد که یکی به نظریه مسئولیت براساس تقصیر و دیگری براساس نظریه خطر است که خود به دو بخش نظریه مطلق خطر و نظریه نسبی خطر تقسیم می شود . در نظریه مطلق خطر ، اثبات خلاف مسئولیت ممکن نیست در حالی که در مسئولیت نسبی خطر ، فرض مسئولیت وجود دارد و اثبات خلاف آن ممکن است .

وقتی کسی مسئول شناخته شود و ملزم به جبران زیان باشد عملاً در دارایی او نقصانی پدید می آید و از طرف دیگر زیان دیده مستحق دریافت زیان ممکن است با ناتوانی زیان زنده در جبران خسارت مواجه شود .

در مورد نخست ، معمولاً اشخاص مسئولیت خود را نزد شرکت بیمه ، بیمه می کنند و چون نقش بیمه عملاً جبران زیان است آن را جزو بیمه های اموال به حساب می آورند و در مورد دوم که هدف عمدتاً حمایت زیان دیده است موضوع ، بیمه های مسئولیت اجباری نظیر « بیمه اجباری مسئولیت مدنی دارندگان وسایل نقلیه موتوری » یا بیمه اجباری مقاطعه کاران ساختمان است .

افزون بر مسئولیت قانونی ، ممکن است مسئولیت ، ناشی از قراردادهای دو جانبه یا چند جانبه باشد که آن را « ضمان عقدي » یا « مسئولیت قراردادی » می توان نامید . در قانون مدنی ایران ، اتلاف و تسبیب به عنوان مسئولیت مدنی به شرح زیر آورده شده است :

- **اتلاف :** هر کس مال غیر را تلف کند ضامن آن است و باید مثل یا قیمت آن را بدهد اعم از اینکه از روی عمد تلف کرده باشد یا بدون عمد ، اعم از اینکه عین باشد یا منفعت و اگر آن را ناقص یا معیوب کند ضامن نقص قیمت آن مال است .

- **تسبیب :** هر کس سبب تلف مالی بشود باید مثل یا قیمت آن را بدهد و اگر سبب نقص یا عیب آن شده باشد باید از عهده آن برآید .

۲۱. بیمه محصولات کشاورزی

بیمه محصولات کشاورزی ، حرکت ارزشمند و مفیدی است که می تواند نقش حمایتی مهمی در اقتصاد کشورهای در حال توسعه ایفا نماید ، زیرا این محصولات موقعیت کلیدی و استراتژیک در این کشورها دارند

مدیریت ریسک در بیمه محصولات کشاورزی

شناسایی ریسک ها

ارزیابی ریسک ها

کنترل ریسکها

تامین مالی ریسک ها

موارد موثر در تعیین نرخ بیمه محصول

نرخ خالص خطر

هزینه های بیمه گری

تامین ذخایر مناسب با حجم پرتفوی

۲۲. بیمه اتومبیل:

بیمه اموال (بدنه)

بیمه اشخاص (سرنشین)

بیمه مسئولیت (شخص ثالث)

از مشکلات و معایب بیمه اتومبیل خودرو محور بودن آن است که در قانون جدید تا حدودی تعدیل گردیده است

خطراتی که در بیمه بدنه اتومبیل (اموال) تحت پوشش قرار میگیرد.

- ۱ - حادثه
- ۲ - آتش سوزی
- ۳ - سرقت
- ۴ - خطرات اضافی

مراحل صدور بیمه نامه

- ۱ - پیشنهاد بیمه گذار
- ۲ - بازدید اولیه کارشناس (صدور بیمه همزمان با بازدید اولیه باید باشد)
- ۳ - محاسبه و آنالیز حق بیمه (ارزش مورد بیمه - وضعیت ظاهری و...)
- ۴ - پرداخت حق بیمه

مبانی بیمه شخص ثالث

- ۱ - نظریه تقصیر:

بر اساس این نظریه هنگامی فرد مسئول شناخته میشود که در اعمال خود دچار تقصیر (تعدی و تفریط) شده باشد که باید خسارت وارد شده به افراد زیان دیده را جبران نماید.

- ۲ - نظریه خطر:

در صورت وارد آمدن خسارت به افراد دیگر هرچند وارد کننده خسارت مقصر نباشد جبران زیان به عهده اوست

- ۳ - نظریه تضمین حق:

بر اساس این نظریه خسارت وارد به افراد که ناشی از تقصیر شخص نیست باید توسط وی بران شود

کارت سبز:

اعتبار این بیمه نامه در محدوده کشورهای است که عضو کنواسیون سبز می باشند (بیمه نامه شخص ثالث بین المللی)

« کارت سبز چیست ؟

کارت سبز يك گواهینامه بين المللي در زمينه بیمه شخص ثالث است که توسط رانندگانی که به طور موقت قصد عبور و تردد در کشورهای مشخصی واقع در منطقه جغرافیایی سیستم کارت سبز را دارند ، تهیه شده و در صورت بروز حادثه تصادف یا در صورت نیاز در مرزها و سرحدات یا داخل کشورهای عضو ارائه می گردد.

« سیستم کارت سبز چیست ؟

اساس نظام کارت بیمه بين المللي وسایل نقلیه موتوري موسوم به سیستم کارت سبز Green Card system بر مبنای توصیه کمیسیون اقتصادی برای اروپا The Economic commission for Europe (E.C.E) وابسته به سازمان ملل متحد در تاریخ ۱۹۴۹/۱/۲۳ بنیان نهاده شد. بر اساس قطعنامه سازمان ملل متحد ، قرارداد لندن یا موافقت نامه هماهنگی بین دفاتر Uniform Agreement پی ریزی شد که عملیات سیستم کارت سبز بر پایه مفاد آن صورت می پذیرد . فعالیت اجرایی سیستم کارت سبز در تاریخ اول ژانویه سال ۱۹۵۲ آغاز شده است.

« نحوه عضویت در سیستم کارت سبز :

شرط اصلی عضویت در سیستم کارت سبز این است که در کشور متقاضی عضویت ، بایستی قانون بیمه اجباری مسئولیت مدنی دارندگان وسایل نقلیه موتوري (قانون بیمه اجباری شخص ثالث T.P.L (Compulsary Third Party Liability وجود داشته باشد.

« اعضای کارت سبز:

در حال حاضر ۴۵ کشور عضو سیستم کارت سبز هستند که به جز ۵ کشور ایران ، عراق ، تونس، مراکش و رژیم غاصب اسرائیل بقیه کشورهای عضو کارت سبز در قاره اروپا قرار دارند. حدود ۲۲۰ میلیون وسیله نقلیه موتوري در محدوده جغرافیایی سیستم کارت سبز تردد می کنند.

« دفاتر کارت سبز:

در هر کشور عضو سیستم کارت سبز ، يك "دفتر ملی کارت سبز" وجود دارد. دفتر ملی کارت سبز مطابق با قوانین و مقررات ملی هر کشور ، عهده دار مدیریت ، رسیدگی و پاسخگویی در زمینه خسارات ناشی از تصادفات وسایل نقلیه موتوري کشورهای عضو می باشد. دفتر کارت سبز در هر کشور بر طبق رویه بیمه گر صادر کننده کارت سبز عمل نموده و در روند عملیات تسویه خسارات ناشی از حوادث ایجاد شده توسط رانندگان خارجی ، برحسب اجرای عملیات طبق مفاد موافقت نامه هماهنگی بین دفاتر ، نظارت دارد. کلیه دفاتر کارت سبز عضو دفتر مرکزی کارت سبز (C.O.B) Council of Bureaux که مقر آن در لندن است می باشند.

« دفتر کارت سبز ایران (Green Card Bureau of Iran)

دفتر کارت سبز بیمه مرکزی ایران Bimeh Markazi Iran-The Green Card Bureau of Iran به عنوان دفتر کارت سبز ایران مسئولیت نظارت بر حسن اجرای مفاد آئین نامه داخلی (Uniform Agreement (U.A را به عهده دارد.

« کارت سبز را چه نهادی صادر می کند :

کارت سبز توسط شرکت های بیمه ای که در هر کشور اجازه صدور بیمه نامه شخص ثالث را دارند و به عضویت دفتر کارت سبز آن کشور پذیرفته شده باشند، صادر می شود. در ایران ، شرکت سهامی بیمه ایران Iran Insurance Company به عنوان تنها شرکت بیمه ای که عضو دفتر کارت سبز ایران است، اجازه صدور کارت سبز را دارد. در صورت وقوع تصادفی که مقصر آن يك راننده خارجی دارای کارت سبز باشد؛ زبان دیدگان می توانند به دفتر کارت سبز آن کشور که تصادف در آنجا واقع شده ، مراجعه کرده و با استفاده از راهنمایی های دفتر کارت سبز، زبان های وارده را جبران نمایند.

۲۳ بیمه مسئولیت

۱ - مسئولیت اخلاقی

۲ - مسئولیت قانونی

کیفری: مربوط به عموم مردم ودولت می باشد و پوشش بیمه ای ندارد

مدنی: مربوط به تک تک افراد جامعه می باشد مسئولیت حرفه ای - مسئولیت تضمین کیفیت محصول - مسئولیت کارفرما در مقابل کارگران و ...

یکی از علل گسترش بیمه مسئولیت آگاهی مردم از حقوق خود می باشد

مبانی ایجاد مسئولیت مدنی:

۱ - نظریه تقصیر

۲ - نظریه خطر

۳ - نظریه تضمین حق

پوشش ها: خطرات جانی، مالی، و هزینه پزشکی

استثنائات بیمه مسئولیت مدنی:

۱ - عمد بیمه گذار

۲ - جرائم حقوقی و کیفری

۳ - توقیف ضبط یا خرابی اموال

۴ - خسارتهای وارده به متصرفین غیر قانونی

۵ - جنگ، قیام، اغتشاش

سئوال: در بیمه مسئولیت مدنی خسارتهای جانی تحت پوشش کدامند؟

ج) ۱- فوت ۲ - نقص عضو ۳ - هزینه پزشکی

سئوال: وجوه تمایز بیمه های زندگی (عمر و حوادث) با بیمه های غیر زندگی (بجز درمان) چیست؟

۱ - بیمه های زندگی تابع اصل غرامت نیستند

۲ - تعدد بیمه های زندگی مجاز است ولی در بیمه اموال مجاز نیست

۳ - اصل جانشینی در بیمه های زندگی وجود ندارد در بیمه های اموال از مقصر ریکاوری می گردد

بیمه مسئولیت

بیمه مسئولیت، بیمه ای است که مسئولیت مدنی بیمه گذار را در قبال اشخاص ثالث بیمه می کند. بنابراین يك اصل حقوقی، هر کس مسئول زیان و خسارتی است که به جان و مال اشخاص دیگر وارد می آورد.

بیمه مسئولیت مدنی

بیمه مسئولیت مدنی، قراردادی است که به موجب آن یک طرف (بیمه گر) در مقابل دریافت وجهی که حق بیمه نامیده می شود تعهد می کند اشخاصی را که بر اثر فعالیت خود ممکن است در مقابل دیگران مسئول مدنی شناخته شوند (بیمه گذاران)، خسارت زیان دیدگان را جبران کند. بنابراین در بیمه مسئولیت، بیمه گر جبران خسارت اشخاص ثالث را تعهد نمی کند بلکه بدهی احتمالی بیمه گذار را در مقابل اشخاص ثالث که مسئول شناخته می شود و باید از اموال و دارایی خود بپردازد تعهد می کند. بدین سبب است که بیمه مسئولیت جزو بیمه های اموال محسوب می شود.

انواع بیمه مسئولیت مدنی

بیمه مسئولیت مدنی، انواع متعدد دارد که در زیر شماری از آنها به طور مختصر شرح داده می شود.

۱- بیمه مسئولیت مدنی مالکان، موجران و مستأجران

این قرارداد، خسارت وارده به اشخاص ثالث را که در استخدام بیمه گذار عامل زیان نباشند (اعم از مالی، جرح بدنی و فوت که ناشی از مالکیت، استفاده، نگهداری و تعمیر ساختمانهای محل اشتغال بیمه گذار، به شرح قرارداد، باشد) جبران می کند.

در بیمه نامه کلیه خسارتهایی که ناشی از مسئولیت مدنی بیمه گذار در رابطه با مالکیت، استفاده و تعمیر و نگهداری باشد قید می شود. چهار نوع پوشش بیمه ای برای مالکان و مستأجران وجود دارد (که شامل خطرهای ناشی از استفاده از آسانسور نیز هست):

الف) بیمه مسئولیت در مقابل جرح بدنی اشخاص ثالث

ب) بیمه مسئولیت خسارتهای مادی وارده به اشخاص ثالث

ج) بیمه مسئولیت پرداخت هزینه های درمانی

ت) بیمه مسئولیت قراردادی از نوع خاص

۲- بیمه مسئولیت جرح بدنی

در این بخش به موجب قرارداد، بیمه گر موافقت می کند که به جای بیمه گذار که قانوناً مسئول است کلیه هزینه های درمانی جرح بدنی، بیماری و غرامت فوت وارده به اشخاص ثالث را طبق مفاد قرارداد بپردازد. منشأ خسارت و زیان وارده باید ناشی از مالکیت، استفاده، تعمیر و نگهداری بیمه گذار در زمان اعتبار قرارداد بیمه و براساس شرایط و مفاد قرارداد باشد. پوشش این نوع بیمه، قابل تسری به مسئولیت مدنی افراد در استخدام بیمه گذار نیز هست.

۳- بیمه مسئولیت مدنی خسارتهای مادی وارده به اشخاص ثالث

این قرارداد، خسارت و زیان مالی وارده به اموال اشخاص ثالث را (مانند محرومیت از استفاده) که ناشی از مسئولیت قانونی بیمه گذار باشد جبران می کند.

شرایط و مفاد بیمه نامه همانند شرایط و مفاد بیمه نامه مسئولیت جرح بدنی است.

استثنائات این بیمه نامه شامل خسارت وارده به ساختمان و محتویات آن (ناشی از نشت، سرریز شدن منبع انبساط و تانکر، سیستم تهویه، سیستم حرارت مرکزی یا سیستم آیفشان خودکار برای اطفای حریق، ضایعات ناشی از برف و باران از طریق سقف آسیب دیده و معیوب و پنجره های باز و رعد و برق) است.

این قرارداد مختص ساختمانهای تجاری نیست بلکه مجتمعهای آپارتمانی و ساختمانهای مسکونی را نیز شامل می شود. در این بیمه نامه، خسارت و زیان وارده به اشخاص ثالث که ناشی از ریزش ساختمان یا دیوار، لوله کشی، تابلوها و علائم تجاری، پله ها و زیرگذرهای تاریک بدون حفاظ پارگی و نقص کف پوشو فرش و سایر موارد مشابه که ناشی از مسئولیت مدنی بیمه گذار باشد قابل جبران است.

۴- بیمه هزینه های درمانی

افزون بر پرداخت غرامت و هزینه مصدوم حادثه و خسارت مادی وارده، بیمه گر هزینه های معقول و متعارفی را نیز که زیان دیده در طی یک سال از تاریخ وقوع حادثه متحمل می شود (مانند هزینه های بستری شدن در بیمارستان، عمل جراحی، دندانپزشکی، پروتز، آمبولانس و پرستاری که ناشی از مالکیت، استفاده و تعمیر و نگهداری از ساختمانهای بیمه شده که بیمه گذار قانوناً مسئول آن باشد) می پردازد.

۵- بیمه مسئولیت قراردادی از نوع خاص

مسئولیت‌های قراردادی از نوع خاص به شرح زیر می‌توانند دارای پوشش بیمه ای باشند :

الف) بیمه مسئولیت‌های فرعی و جانبی

ب) بیمه مسئولیت عبور از خطوط آهن

پ) بیمه مسئولیت وسایل شهرداریها به هنگام ادای وظیفه

در کلیه موارد بالا ، بیمه گر به جای بیمه گذار مسئول حادثه ، پرداخت کلیه خسارتها و زیان وارده به اشخاص ثالث ، اعم از جرح بدنی ، فوت و مالی را به عهده می‌گیرد .

۶- بیمه مسئولیت امین

پوشش بیمه ای این بیمه نامه ، همانند پوشش بیمه نامه متعارفی است که به مالکان ، موجران و مستأجران ساختمانها داده می‌شود . این قرارداد ، خسارت و زیانی که ناشی از مسئولیت قانونی امانتداری یا مؤسسه‌هایی که نوع فعالیت آنها ایجاب می‌کند که اموالی به عنوان امانت در اختیار آنها قرار گیرد ، جبران می‌کند . نرخ بیمه براساس ارزش اموالی است که به امانت گذاشته شده است .

۷- بیمه مسئولیت مقاطعه کاران و تولید کنندگان

پوشش بیمه ای این بیمه نامه ، همانند پوشش بیمه نامه مسئولیت مالکان ، مستأجران و موجران است با این تفاوت که با توجه به نوع فعالیت و نوع تولید بیمه گذار تنظیم می‌شود .

براساس این قرارداد ، بیمه گر متعهد است کلیه خسارتها و زیانهای احتمالی ، اعم از جرح بدنی ، فوت و مالی را در مورد عملیات و فعالیت بیمه گذار در محل‌هایی که امکان دارد بیمه گذار قانوناً مسئول شناخته شود جبران کند در قرارداد بیمه حداکثر مسئولیت بیمه گذار در هر حادثه و در مدت اعتبار بیمه نامه باید تعیین و در قرارداد قید شود . در قراردادهای مقاطعه کاری حداکثر مسئولیت براساس هر طرح تعیین می‌شود .

این بیمه زیان ناشی از جرح بدنی ، بیماری و فوت وارده به اشخاص ثالث را که ناشی از فعالیت بیمه گذار در ساختمانها یا محل‌هایی که در قرارداد ذکر شده که بیمه گذار یا کارکنان تحت استخدام او مسئول باشند جبران می‌کند . همچنین ، این بیمه نامه خسارتها و زیانهای وارده به اشخاص ثالث ناشی از مسئولیت قانونی کارکنان بیمه گذار را که در محل‌هایی جز ساختمانهای محل اشتغال (به استثنای اتوموبیل) بیمه گذار اتفاق می‌افتد جبران می‌کند . پوشش خسارت‌های مادی نیز همانند آسیب‌های بدنی که شامل محرومیت از استفاده را نیز شامل می‌شود قابل جبران است . کارکنانی که در ادای این وظیفه زیان می‌بینند ، جزو اشخاص ثالث محسوب نمی‌شوند ولی تحت شرایطی می‌توان کارکنانی را که در ساختمانها مجروح می‌شوند جزو اشخاص ثالث محسوب کرد . متقاضیان کار ، مأموران فروش ، مأموران وصول ، تحویلداران ، کارکنان مقاطعه کاران و کودکان ، جزو اشخاص ثالث محسوب می‌شوند . بیمه گذار زمانی قانوناً مسئول شناخته می‌شود که حادثه منجر به زیان و خسارت ناشی از فعل کارکنان بیمه گذار یا در کارخانه و ساختمان محل فعالیت او در رابطه با فعالیت اصلی بیمه گذار رخ داده باشد . ضمناً حوادثی که در خارج از محل فعالیت بیمه گذار اتفاق افتاده ولی جزو وظایف الزامی فعالیت بیمه گذار باشد ، پوشش بیمه ای دارد . مسئولیت در مقابل حوادث دیگری که پوشش و طرح بیمه جداگانه ای دارند جزو استثنائات این قرارداد محسوب می‌شود . حوادثی که علت آن استفاده از اتوموبیل ، آسانسور یا حوادثی که مسئولیت مدنی آنها متوجه مقاطعه کاران اصلی یا فرعی باشد ، پوشش بیمه ای نخواهد داشت و برای چنین مواردی بیمه نامه‌های مسئولیت دیگری لازم است که باید تهیه شود .

برای مسئولیت مدنی مقاطعه کاران ، پوشش بیمه نامه مسئولیت ، محدود به محل فعالیت خاصی خواهد بود مگر اینکه مقاطعه کار از بیمه گر خواسته باشد که بیمه نامه مسئولیت جامعی صادر کند که در بر گیرنده کلیه محل‌هایی باشد که بیمه گذار در آنها فعالیت دارد . پوشش بیمه نامه مسئولیت مقاطعه کاران شامل مواردی مانند استفاده از ابزار و وسایلی مثل نوار نقاله ، آسانسور و وسایل نقلیه در حال تردد در محل فعالیت نیز هست . مقاطعه کارانی که به ساختن جاده و خیابان اشتغال دارند ، پوشش بیمه مسئولیت آنها ، خسارتها و زیانهای ناشی از برپایی و برچیدن

تأسیسات

ماشین‌الات و سایر لوازم مهندسی مثل شاولها ، مخلوط‌کننده‌های بتون ، گریدر ، تراکتور و غیره ، مستقر در محل طرح و نقل و انتقال آنها به آن محل را نیز شامل می‌شود .

۸- بیمه مسئولیت آسانسور

بیمه مسئولیت مدنی آسانسور ، خسارت و زیان وارده به اشخاص ثالث را برای استفاده از آسانسور هنگام ورود و ترک آن که ناشی از مالکیت ، مراقبت ، تعمیر و نگهداری آن است و قانوناً بیمه گذار مسئول شناخته می شود جبران می کند . هر گونه حادثه منجر به خسارت و آسیب بدنی که ناشی از نقص فنی چرخها ، در و تجهیزات آسانسور باشد ، طبق این قرارداد پوشش بیمه ای خواهد داشت . پوشش بیمه مسئولیت مدنی آسانسور می تواند شامل جرح و صدمه بدنی و خسارت مادی وارده به اشخاص ثالث و خسارت ناشی از تصادم باشد .

عمده ترین خسارت ناشی از استفاده از آسانسور را می توان در محلهایی که عمومی است و مسافران و افراد مختلف از آن استفاده می کنند (مانند هتلها ، مجتمعهای آپارتمانی ، ساختمانهای اداری ، انبارها و جز آن) جست و جو کرد . در مورد کارخانه ها ، انبارهای عمومی و گاراژها که آسانسور فقط اختصاص به حمل بار دارد ،

خسارت اغلب به اموال اشخاص ثالث وارد می شود که بیمه گذار قانوناً مسئول جبران آن خواهد بود که به تبع مسئولیت بیمه گذار ، بیمه گر آن را جبران می کند .

در مورد جرح بدنی کارکنان بیمه گذار در هنگام ادای وظیفه ، پوشش بیمه ای وجود ندارد . همچنین پوشش بیمه ای به تغییرات ساختمان ، تجدید بنای ساختمان و تخریب ساختمان قدیم قابل تسری نیست . ارانه پوشش بیمه ای مسئولیت مدنی بیمه گذار برای مالکان ، اجاره کنندگان و موجران مجاز است . استفاده از این پوشش زمانی امکان پذیر است که در پیشنهاد و خود قرارداد بیمه مشخصاً عنوان بیمه مسئولیت مدنی آسانسور قید شده باشد . قرارداد بیمه مسئولیت مدنی بیمه گذار در مقابل اشخاص ثالث می تواند همراه با بیمه جبران خسارت مادی وارده به اموال بیمه گذار یا اموالی که اجاره شده و برای استفاده در اختیار بیمه گذار قرارداد و هنگام حمل با آسانسور بر اثر برخورد با آسانسور یا شینی دیگر دچار خسارت می شوند صادر گردد .

۹- بیمه مسئولیت مالکان و مقاطعه کاران

این بیمه نامه ، خسارت و زیان وارده به اشخاص ثالث ، ناشی از اجرای طرح عملیاتی را که مقاطعه کار مستقلی برای بیمه گذار انجام داده باشد جبران می کند . این قرارداد برای مالکان اموالی تنظیم شده که مسئولیت مدنی مالک برای جبران خسارت ناشی از حادثه ای باشد که در نتیجه غفلت و قصور مقاطعه کار وارد شده . مقاطعه کاران نیز ، چنین پوششی را برای مواقعی که مسئولیت مستقیم حادثه متوجه مقاطعه کاران فرعی است و مقاطعه کار اصلی به عنوان بیمه گذار ، این نوع مسئولیت را بیمه می کند . پوشش بیمه ای مسئولیت مدنی مالک یا مقاطعه کار ، پوشش دفاعی نیز نامیده می شود زیرا به تجربه در موارد بی شماری دادگاه رأی به جبران خسارت و زیان وارده به اشخاص ثالث را علیه مالک یا مقاطعه کار اصلی صادر کرده در صورتی که مقصر اولیه ، طرف دیگر یعنی مقاطعه کار یا مقاطعه کاران فرعی بوده اند . در طرحهای عظیم ، مقاطعه کار اصلی بخشهایی از طرح را به مقاطعه کاران فرعی دیگر واگذار می کند . در چنین مواردی عامه مردم به عنوان اشخاص ثالث ، تنها مقاطعه کار اولیه یا اصلی را مسئول زیان و خسارت وارده به خود می شناسند . بدین سبب است که مقاطعه کار اصلی برای دفاع از خود برای مواردی که به عنوان مسئول خسارت تحت پیگرد قانونی قرار می گیرد ، چنین پوشش بیمه ای را تهیه می کند ، حتی اگر زیان دیدگان ، مقاطعه کاران فرعی را مسئول بشناسند . مقاطعه کار اصلی در مواردی که به علت پیچیدگی و شرایط خاص حاکم بر طرح تعیین مسئول اصلی حادثه امکان پذیر نباشد ، مسئولیت مشترک خواهد داشت و دادگاه ممکن است بیمه گذار را مسئول بشناسد .

در این صورت بیمه گر با توجه به ظرفیت قرارداد ، میزان تعیین شده به عنوان غرامت خسارت به اضافه هزینه های دادرسی و تحقیق را خواهد پرداخت .

در مواردی که طبق قانون مقاطعه کار اصلی مسئولیت مدنی در مقابل اشخاص ثالث را دارد (گر چه خسارت وارده ناشی از غفلت و تقصیر مقاطعه کاران فرعی باشد) چنین پوشش بیمه ای را مقاطعه کار اصلی برای حمایت از خود تهیه می بیند . این حالت برای مواردی است که مقاطعه کار به عملیات غیر قانونی دست می زند یا اینکه طرح در دست اجرا ذاتاً کار خطرناکی است که مقاطعه کار اصلی نمی تواند اجرای آن را به کس دیگری محول کند .

۱۰- بیمه مسئولیت براساس قرارداد مبدأ

از این نوع بیمه در مواردی استفاده می شود که مسئولیت مطمئن و قطعی نیست . در حوزه فعالیت ، مؤسسه های تجارتي متعددی وجود دارند که وضعیت فعالیت افراد در چنین مکان هایی به طور مستقل مشخص نیست .

از نظر تجارتي : افراد و مؤسسه ها را می توان در چنین سیستمی به عنوان مقاطعه کاران مستقل محسوب کرد ولی از نظر مسئولیت شاید به سادگی تشخیص دادنی نباشند . در برخی از موارد به سادگی می توان مسئول را

شناسایی کرد و چون شخص به عنوان کارمند فعالیت می کند ، بنابراین بهتر است مالک ، محل فعالیت مسنولیت خود را بیمه نماید که بدین ترتیب ، مسنولیت حرفه ای بیمه گذار بیمه خواهد شد . مؤسسه هایی که تولیدات خود را از طریق بازاریابان و فروشندگان به مشتریان خود عرضه می کنند ، صرف نظر از نحوه فروش آن ، اعم از اینکه فروشنده مستقلاً خود اقدام به خرید و فروش مجدد کالا نماید یا اینکه فروشنده به عنوان مستخدم تولید کننده فعالیت کند ، تولید کننده اصلی در مقابل اشخاص ثالث ، مسنول خسارت وارده است و این مسنولیت در این قرارداد بیمه می شود .

در قرارداد بیمه باید این مطلب قید شود که آیا فروشنده مقاطعه کار مستقل تلقی می شود یا اینکه به عنوان خدمه تولید کننده فعالیت می کند ؟ قرارداد بیمه تحت عنوان دو شرط ، یکی به عنوان مسنولیت مقاطعه کار مستقل و دیگر به عنوان مسنولیت برای مقاطعه کار مستقل ، صادر می شود . بنابراین در یک حالت ، بیمه گذار مسنولیت جرح بدنی یا خسارت وارده به شخصی را که در قرارداد به عنوان مقاطعه کار مستقل از او نام برده شده دارد که پوشش بیمه ای خواهد داشت ؛ در حالت دوم، تعهد بیمه گر مسنولیت بیمه گذار در مقابل خسارت وارده به اشخاص ثالث بر اثر حادثه ای است که منشأ آن فعالیت بیمه گذار است (مقاطعه کار مستقل یا کارکنان او این فعالیت را به نام او اداره می کنند) . این مسنولیت برای ناشران در مورد توزیع روزنامه و جراید ناشی از قرارداد توزیع ، برای ناتواییها در خصوص توزیع نان ، و برای تولد کنندگان بستنی ، در مورد شیر و سایر فعالیتهاي مشابه وجود دارد .

۱۱- بیمه مسنولیت کالا

پوشش این بیمه ، جبران خسارتهایی است که ناشی از مصرف ، استفاده یا حمل و نقل کالا از محل بیمه گذار به سایر نقاط باشد . چنین تأمینی از پوشش بیمه مسنولیت مدنی عمومی تجار و تولید کنندگان مستثنی بوده یا محدود به میزان معینی در مقابل پرداخت حق بیمه اضافی است . بدین سبب ، بیمه مسنولیت کالا به بازار بیمه عرضه شده که شامل زیان و خسارت وارده ، اعم از بیماری ، از کارافتادگی و خسارت وارده ناشی از مصرف ، استفاده یا حمل و نقل و توزیع کالاهای تولیدی بیمه گذار از محل فعالیت به سایر مکانهای مورد نظر است .

متداولترین تأمین این بیمه نامه ، جرح و آسیب بدنی است و خسارتهای مادی در صورتی پوشش دارد که بیمه گذار متقاضی باشد . بیمه مسنولیت کالا ، هم می تواند به طور جداگانه صادر شود و هم می تواند جزو پوششهای تکمیلی سایر انواع بیمه های مسنولیت باشد . بیمه مسنولیت کالا ، خسارتهایی را که ناشی از اشتباه در تولید ، نامرغوبی کالا ، وجود مواد خارجی ، نصب برچسب اشتباه ، جابه جایی ، بسته بندی و تحویل باشد جبران می کند . استفاده و مصرف کالای تولیدی در محل بیمه گذار پوشش ندارد مگر اینکه مصرف آن در رستوران یا سایر مکانهای مشابه باشد یا جرح و صدمه بدنی به کارکنان بیمه گذار وارد آید که بیمه هستند .

کالاهایی که به طور غیر قانونی ، تولید ، توزیع و فروخته می شوند ، تحت هیچ شرایطی پوشش بیمه ای ندارند . هدف از این قرارداد ، ارائه پوشش بیمه ای به بیمه گذار در مقابل خسارتهای و زیان ناشی از اشتباه و نقص در تهیه و تولید کالا برای فروش ، همچنین خسارتهای ناشی از استفاده از مواد اولیه معیوب است . برای داشتن پوشش بیمه ای ، فروش در سطح انبوه الزامی نیست . آسیب و جرح بدنی ناشی از نمونه ها و هدیه ها نیز پوشش بیمه ای دارد . تعهد بیمه گر برای پرداخت خسارت به میزانی است که بیمه گذار قانوناً در موارد زیر در مقابل شخص ثالث مسنولیت مدنی دارد :

الف) در خارج از محوطه فعالیت بیمه گذار

ب) پس از تحویل کالا به اشخاص ثالث

ظرفیت تأمین بیمه نامه به سه طریق امکان پذیر است :

(۱) حداکثر تعهد برای هر شخص

(۲) حداکثر تعهد برای هر حادثه

(۳) حداکثر تعهد برای کل قرارداد بیمه

در مورد نخست ، میزان تعهد ، حداکثر مبلغ پرداختی برای جرح بدنی هر شخص است . ظرفیت در هر حادثه کلیه خسارتهایی را شامل می شود که در یک حادثه بیمه گذار مسنول پرداخت آنهاست . در مورد سوم ، تعهد بیمه گر در بر گیرنده کلیه خسارتهای مسنولیت مدنی بیمه گذار است که در چارچوب قرارداد بیمه قابل پرداخت است . برای مثال در یک بیمه نامه ، تعهدات بیمه گر به شرح زیر است :

الف) حداکثر تعهد برای هر شخص ۵۰ میلیون ریال

ب) حداکثر تعهد برای هر حادثه ۱۰۰ میلیون ریال

پ) حداکثر تعهد برای کل قرارداد ۲۵۰ میلیون ریال

۱۲- بیمه مسئولیت فروشندگان ناشی از مسئولیت تولید کننده

تعهد بیمه گر عبارت است از جبران خسارتهایی که ناشی از غفلت و قصور تولید کننده باشد. فروشندگان و توزیع کنندگان کالاهای تولیدی اغلب در قرارداد خود با تولید کننده خواهان چنین پوشش بیمه ای هستند که خسارتهای وارده به اشخاص ثالث ناشی از تقصیر بیمه گذار را بیمه گر جبران کند. معمولاً در قرارداد خرید شرطی گنجانده می شود که به موجب آن تولید کننده مسئولیت زیان وارده به اشخاص ثالث ناشی از خرید و فروش در خصوص تولید را به عهده می گیرد. این مورد از استثنایات بیمه مسئولیت کالا است.

۱۳- بیمه مسئولیت پس از تکمیل طرح و تولید کالا

بیمه مسئولیت مقاطعه کار یا تولیدکننده پس از تکمیل طرح و پایان مرحله تولید خاتمه می یابد. پس از این مرحله، هر گونه حادثه منجر به خسارت از تعهد بیمه گر خارج است. البته مقاطعه کار پس از تکمیل طرح و تحویل آن به کارفرما، همچنان مسئولیت خسارت وارده ناشی از بکارگیری مواد اولیه معیوب یا قصور در ادای وظایف محوله را براساس استاندارد مورد نظر برعهده دارد. قبلاً بیمه مسئولیت کالا و بیمه مسئولیت پس از پایان مرحله تولید توأمأ صادر می شد ولی اخیراً دادگاهها در صدور رأی، بین این دو نوع مسئولیت تمیز قایل شده اند. بدین سبب بیمه گران به ارائه پوشش جداگانه ای برای مسئولیت پس از پایان تولید و تکمیل طرح اقدام کردند.

۱۴- بیمه مسئولیت قراردادی (مسئولیت مفروض)

از آنجه که بیمه مسئولیت مدنی شامل مسئولیت مدنی هم هست، زمانی بیمه گر از طرف بیمه گذار مسئولیت پرداخت خسارت را به عهده می گیرد که بیمه گذار قانوناً مسئول شناخته شود. در نتیجه مسئولیت قراردادی جزو استثنایات بیمه نامه مسئولیت مدنی است. بنابراین، برای آنکه بیمه گذار پوشش کافی در مقابل ادعای اشخاص ثالث داشته باشد نیاز به پوشش بیمه ای اضافی دارد. بیمه جامع مسئولیت مدنی، برخی مسئولیتهای قراردادی را در بر می گیرد. آن تعداد از مسئولیتهای قراردادی را که جزو پوشش بیمه نامه جامع مسئولیت نیستند می توان طی الحاقیه ای به قرارداد اضافه کرد. البته بهتر است که بیمه مسئولیت قراردادی طی الحاقیه جداگانه ای به بیمه نامه مسئولیت مدنی یا هر بیمه نامه مسئولیت دیگری که بیمه گذار دارد اضافه شود. در این صورت لزومی ندارد که ظرفیت جداگانه ای برای مسئولیت قراردادی منظور شود بلکه دامنه پوشش قرارداد موجود به ریسکهای ناشی از قرارداد نیز با همان ظرفیت بیمه نامه اصلی تسری داده می شود.

البته برای بیمه مسئولیت قراردادی، بیمه نامه جداگانه ای نیز می توان صادر کرد.

به موجب شرایط این بیمه نامه، بیمه گر موافقت می کند که جرح بدنی و خسارت و زیان مالی وارده به اشخاص ثالث ناشی از مسئولیت مفروض بیمه گذار را جبران کند. پوشش بیمه ای شامل مواردی است که مسئولیت بیمه گذار ناشی از قرارداد مکتوب است. در متن بیمه نامه قید می شود که طرف دیگر قرارداد به عنوان زیان دیده احتمالی که بیمه گذار با او وارد قرارداد شده، تنها استفاده کننده از بیمه نامه مسئولیت قراردادی است. بیمه گر فقط زیان و خسارت وارده به او را که در بیمه نامه قید شده جبران می کند و خسارتها و زیان وارده به اشخاص دیگر جز طرفی که بیمه گذار با او موافقت کرده و بیمه گر نیز در قرارداد نام او را ذکر نموده همانند سایر مسئولیتهای حرفه ای بیمه گذار خارج از تأمین این بیمه نامه است.

بیمه مسئولیت قراردادی، موارد استفاده فراوانی دارد. از این پوشش برای مقاطعه کارانی که در عملیات ساختمانی شهری فعالیت دارند (از جمله آسفالت کاران، مقاطعه کاران، پل سازان و سایر موارد مشابه) استفاده می شود. قبل از صدور مجوز برای شروع فعالیت و استفاده از خیابان و جاده برای انبار مواد اولیه و لوازم و تجهیزات از آنان خواسته می شود که مسئولیت کامل خود را در برابر خسارت و زیان وارده به اشخاص ثالث که ناشی از استفاده از خیابان و جاده بپذیرند و آن را بیمه کنند. یا اینکه عرف است که در قرارداد مقاطعه کاران احداث راه آهن شرطی گنجانده شود که مالکان و مقاطعه کارانی که جاده فرعی اختصاصی برای استفاده خود احداث می کنند و مسئولیت کامل در مقابل خسارتهای مادی و جانی وارده به اشخاص ثالث را دارند، تحت عنوان مسئولیت مفروض یا قراردادی بیمه کنند. بیمه گذارانی که فقط بیمه نامه مسئولیت مدنی مالکان، موجران یا مستاجران را خریداری می کنند، باید به مسئولیت قراردادی نیز توجه داشته باشند. چون ممکن است در موقعیتی قرار بگیرند که متوجه شوند تأمین بیمه ای کامل و کافی برای انواع مسئولیت خود تهیه نکرده اند.

۱۵- بیمه جامع مسنولیت عمومی

آخرین تغییرات و تحولاتی که در رشته بیمه مسنولیت، همانند سایر رشته های بیمه اموال پدید آمده، صدور بیمه نامه جامع و کاملی است که فراگیر کلیه مسنولیت‌های غیر قراردادی، بیمه گذار باشد. افزون بر این، می توان مسنولیت قراردادی را نیز طی الحاقیه ای به این بیمه نامه افزود. پیش از ورود به بحث جزئیات بیمه جامع مسنولیت عمومی، ذکر یک نکته لازم است: هر گاه بیمه گذار برای تأمین مسنولیت خود، به بیمه کردن تک تک آنها اقدام کند، ضمن اینکه امکان وجود خلأ پوشش وجود دارد، ممکن است خسارت و زیانی به غیر وارد شود که در محدوده تأمین هیچ یک از بیمه نامه های مسنولیتی که بیمه گذار به نام آنها را خریداری کرده قرار نگیرد. بدین سبب است که مسنولیت جامع و کلی این مزیت را دارد که کلی است و شامل هر گونه مسنولیت مدنی بیمه گذار می شود. بیمه جامع مسنولیت عمومی، دامنه وسیعی دارد و در حقیقت کلیه خسارتها و زیانهای وارده به اشخاص ثالث را که بیمه گذار قانوناً مسنول شناخته می شود جبران می کند. این خسارتها شامل جرح بدنی، بیماری، فوت و خسارتهای جزیی و کلی وارده به اموال غیر است. این بیمه نامه به طور خودکار، کلیه مسنولیت مدنی بیمه گذار را پوشش می دهد و خطرهای زیر را که هر کدام بیمه نامه جداگانه ای می توانند باشند یا طی الحاقیه جداگانه ای به بیمه نامه های دیگر الحاق می شود به طور خودکار بیمه می کند:

- ۱- مسنولیت مالک، مستأجر و موجر.
- ۲- مسنولیت مقاطعه کاران و تولید کنندگان.
- ۳- مسنولیت ناشی از استفاده از آسانسور.
- ۴- مسنولیت مفروض یا مسنولیت قراردادی تحت شرایطی که قبلاً به آن اشاره شد.
- ۵- مسنولیت کالا.
- ۶- مسنولیت خاتمه کار و پایان عملیات.
- ۷- مسنولیت ناشی از خطرهای ناشناخته یا خطرهایی که تحت هیچ یک از عناوین مسنولیت، بیمه پذیر نیستند و ممکن است بیمه گذار مسنول شناخته شود.

در مورد مسنولیت مفروض یا مسنولیت قراردادی، زمانی این مسنولیت پوشش بیمه ای در بیمه نامه مسنولیت جامع و عمومی خواهد داشت که خسارت و زیان وارده، از اجاره یا حقوق ارتفاعی (مسنولیت کالا و محصولات) از یک قرارداد مکتوب که عمدتاً مسنولین خدمات شهری و شهرداریها آنرا منعقد می کنند سرچشمه گرفته باشد (مانند مسنولیت ناشی از استفاده از جاده های فرعی، آسانسور، پله برقی و مسنولیت ناشی از قرارداد و تعمیر و نگهداری تأسیسات عمومی). مسنولیت‌های مفروض (مسنولیت‌های قراردادی) به طور خودکار، پوشش بیمه ای ندارند بلکه باید طی الحاقیه به بیمه نامه مسنولیت‌های جامع و عمومی اضافه شوند. سایر انواع مسنولیت‌های مفروض جزو استثنائات قرارداد بیمه محسوب می شوند. البته استثنائات، به حداقل ممکن در این قرارداد کاهش داده شده اند. در حالی که در سایر انواع بیمه نامه های مسنولیت، استثنائات قرارداد روند ثابتی ندارد بلکه از یک قرارداد به قرارداد دیگر متفاوت است. مسنولیت‌های قراردادی یا مفروض که به پوشش بیمه نامه اضافه می شوند، استثنائاتی به شرح زیر دارند:

- ۱- وسایل نقلیه موتوری خارج از محوطه فعالیت بیمه گذار.
 - ۲- قایق، کشتی و سایر وسایل نقلیه آبی و هوایی در خارج از ساختمانهای محل ساخت آنها.
 - ۳- خدمه و کارکنان بیمه گذار.
 - ۴- اموال که تحت حفظ، کنترل و نگهداری (اموال امانی) بیمه گذار است.
 - ۵- مسنولیت ناشی از نشت و ضایعات آب (شامل نشت و آبفشانهای خودکار).
- استثنا بودن خسارتهای ناشی از نشت آب، در همه بیمه نامه های مسنولیت متداول نیست بلکه این استثنا در قراردادهایی منظور می شود که خسارتهای ناشی از آب بیمه بیمه نباشد. در نتیجه، استثنائات و سایر شرایط قرارداد نیز منطبق با آن تنظیم می شود. از سوی دیگر، هر گاه خسارت ناشی از آب در قرارداد بیمه استثنا شده باشد، می توان آن را طی الحاقیه به پوششهای بیمه نامه اضافه کرد.
- خسارتهای ناشی از اتوموبیل‌های دور از ساختمانهای بیمه گذار استثناست. علت این استثنا آن است که خطرهای ناشی از اتوموبیل، تحت عنوان بیمه نامه دیگری به نام مسنولیت دارندگان وسایل نقلیه موتوری در مقابل اشخاص ثالث بیمه می شود. البته می توان بیمه مسنولیت جامع را به اتوموبیل نیز تسری داد که کلیه اتوموبیل‌های بیمه گذار تحت پوشش بیمه مسنولیت جامع دارای پوشش بیمه کامل باشند و حتی تمام مسنولیت‌های استثنا شده را نیز می

توان طی الحاقیه ای به قرارداد افزود. بیمه گران رشته مسئولیت در تلاش هستند که از ترکیب کلیه بیمه نامه های مسئولیت متداول در بازار، بیمه نامه جدیدی طراحی کنند که کامل باشد و کلیه انواع مسئولیت را شامل شود. تنها استثنا در تهیه بیمه نامه کامل مسئولیت، بیمه های کارگری و مسئولیت کارفرماست که جزو تعهدات و وظایف بیمه های اجتماعی به شمار می رود. مزیت بیمه نامه های جامع مسئولیت در مقایسه با بیمه نامه های مسئولیت با تعهدات محدودتر و شکلهای مختلف در این است که کلیه مسئولیتها را در سطح وسیعی شامل می شود در حالی که سایر انواع بیمه نامه های مسئولیت، چنین مزیتی ندارند و گهگاه موجب بروز اختلاف در مورد مشمول یا مشمول نبودن خسارت و زیان می شود. گاهی وقتها به دلیل ویژگیهای حرفه ای که بیمه نامه مسئولیت از انواع خاصی را می طلبد، همچنین برای صرفه جویی در پرداخت حق بیمه، می توان بیمه نامه جامع از انواع انتخابی را که تعهدات محدودتری دارد انتخاب کرد.

۱۶- بیمه نامه جامع مسئولیت شخصی

دو نوع بیمه نامه جامع برای مسئولیت انفرادی اشخاص طراحی شده است. یکی از این بیمه نامه ها مربوط به مسئولیت مدنی اشخاص عادی و دیگری مربوط به مسئولیت مدنی کشاورزان است. هر دو بیمه نامه برای بیمه گذاران با نام یا برای تک تک اعضای خانواده تنظیم می شوند. تعدادی از خطرهایی که موجب مسئولیت کشاورزان می شوند برای افراد عادی و معمولی وجود ندارد بدین سبب است که دو نوع بیمه نامه طراحی شده و از بیمه نامه مسئولیت اعضای عادی خانواده نمی توان برای مسئولیت کشاورزان استفاده کرد. در هر یک از بیمه نامه ها، تمام مسئولیت مدنی شخص بیمه شده، اعم از فرد عادی یا کشاورز، بیمه است و مسئولیت بیمه گر محدود به مبلغ مشخصی است که در بیمه نامه به عنوان حداکثر تعهد بیمه گر در هر حادثه، صرف نظر از تعداد افرادی که دچار خسارت و زیان شده اند، قید می شود. مسئولیت مفروض (مسئولیت قراردادی) جزو استثنائات این بیمه نامه است و در شرایط قراردادی که بدین منظور تهیه شده آمده است: به هیچ وجه مسئولیت مفروض را نمی توان بیمه کرد مگر مسئولیت مفروض در مورد ساختمان آن هم با موافقت ویژه و کتبی که طی الحاقیه باید به قرارداد پیوست شود. هدف از امکان استفاده از این نوع بیمه نامه برای مسئولیت مفروض ناشی از ساختمان تحت پوشش بیمه ای برای بیمه گذارانی است که ممکن است در مقابل بعضی از خطرهای شناخته شده ناشی از اجازه ساختمان مسنول شناخته شوند. بیمه نامه جامع، پوشش بیمه ای برای انواع مختلف مسئولیت، تأمین می نماید. ممکن است خسارت در برخی از مسئولیتها به ندرت پیش آید ولی هنگامی که حادثه اتفاق بیفتد، دامنه خسارت آن بسیار وسیع و سنگین است. مثلاً اتفاق افتاده که بچه ها هنگام بازی با پرتاب توپ موجب مرگ یکی از بچه ها شده اند یا اینکه استفاده از ابزار مکانیکی و برقی مانند ماشین چمن زنی، چرخ خیاطی، چرخ گوشت یا سایر ابزار مشابه، موجب جرح بدنی و فوت شده یا اینکه اسباب بازی های برقی باعث آسیب دیدن بچه ها شده است. خسارت ناشی از زخمی شدن و آسیب دیدن کودکان به طور روزافزون در حال ازدیاد است و در بسیاری از موارد مسنول حادثه نیز شناخته نمی شود و در صورت شناسایی نیز مسئولیت بعضاً متوجه بچه های ۵ تا ۷ ساله است، مانند حوادث ناشی از دوچرخه سواری، پرتاب سنگ، انواع بازیهای کودکانه و تفریحات، خسارتهای وارده به ماشینهای پارک شده و سایر موارد مشابه.

صرف نظر از مسئولیت خود بچه یا والدین او، پرداخت هزینه های پزشکی و جبران خسارتهای مستلزم هزینه های کلانی است. این گونه خسارتهای با تهیه بیمه مسئولیت جامع، قابل جبران است.

۱۷- قرارداد بیمه جامع مسئولیت شخصی

به موجب این قرارداد، بیمه گر سه نوع پوشش بیمه ای به شرح زیر در اختیار بیمه گذار قرار می دهد:

۱- خسارت و زیان ناشی از مسئولیت، شامل جرح بدنی و خسارت مادی وارده به اموال.

۲- جبران هزینه های پزشکی.

۳- خسارت فیزیکی وارده به اموال اشخاص غیر.

این قرارداد مسئولیت مدنی بیمه گذار در مقابل جرح بدنی وارده به اشخاص ثالث یا کارکنان و کارمندان خود و همچنین خسارت وارده به اموال غیر را جبران می کند. بنابراین چنین بیمه نامه ای، ترکیبی از دو نوع مسئولیت (مسئولیت مدنی و مسئولیت کارفرما) را با یک بیمه نامه پوشش می دهد. در بیمه نامه مسئولیت کارفرما، پوشش بیمه ای زمانی مورد استفاده قرار می گیرد که بیمه گذار قانوناً طبق حقوق عمومی مسنول شناخته شود. مسنولیتهایی که طبق قانون بیمه های اجتماعی پوشش دارند در بیمه مسنولیت کارفرما استثنا هستند. چنین مسنولیتهایی جزو پوشش بیمه های اجتماعی است. هزینه های پزشکی در بیمه مسنولیت کارفرما برای کارکنان

بیمه گذار که در استخدام وی هستند پرداخت می شود. حیواناتی که مالکیت آنها با بیمه گذار است یا تحت مراقبت وی قرار دارند اگر خسارتی به کارکنان یا به اشخاص غیر وارد آورند تحت این بیمه نامه، تأمین بیمه ای دارند. خسارت فیزیکی وارده به اموال غیر که عامل آن بیمه گذار باشد، به استثنای مفقود شدن، اختلاس و عدم النفع دارای پوشش بیمه ای است. خسارتهای ناشی از ساختمان یا ساختمانهای بیمه گذار (اعم از ساختمان محل فعالیت، منزل مسکونی، ویلا و محل سکونت بیلاقی)، حیوانات تحت مالکیت و کنترل وی (مانند سگ، اسب، ...)، وسایل ورزشی (مانند دوچرخه، قایق، وسایل تنیس و غیره)، فعالیتهای تفریحی و ورزشی بیمه گذار (مانند ماهیگیری، قایقرانی، کوهنوردی) و کلاً هر گونه فعالیتی که بیمه گذار مسنول باشد، پوشش بیمه ای خواهد داشت. این قرارداد هر گونه خسارتی را که ناشی از فعالیتهای شخصی خود بیمه گذار و اعضای خانواده او در رابطه با زندگی خصوصی باشد نیز شامل می شود، به استثنای حوادث ناشی از تصادف اتوموبیل یا خسارت ناشی از فعالیت بازرگانی بیمه گذار که جزو تعهدات بیمه گر نیست.

تأمین بیمه نامه را می توان به فعالیت تجاری بیمه گذار که با کارفرما رابطه استخدامی دارد و حقوق دریافت می کند یا اینکه در ساختمان مسکونی خود فعالیت تجاری دارد نیز بسط داد. در ضمن، پرداخت هزینه های پزشکی در مقابل دریافت حق بیمه متناسب را نیز می توان طی الحاقیه ای به قرارداد اضافه کرد.

۱۸- بیمه مسنولیت جامع شخصی کشاورزان

این بیمه نامه با سه شرط صادر می شود:

(۱) مسنولیت؛ (۲) پرداخت هزینه های پزشکی؛ و (۳) خسارت ناشی از برخورد با حیوانات. مسنولیت تحت پوشش این بیمه نامه، نه تنها شامل جرح بدنی و خسارت مادی می شود بلکه بیمه مسنولیت کالا را نیز در بر می گیرد. تنها تغییر جدید این شکل از بیمه نامه، اضافه شدن بیمه تصادم و مرگ حیوانات است. این پوشش، اختیاری است و در حقیقت بیمه مسنولیت محسوب نمی شود. پرداخت خسارت شامل خسارت وارده به بیمه گذار ناشی از مرگ حیواناتی نظیر گاو، گوسفند، اسب و مانند آن است که بر اثر برخورد با وسیله نقلیه ای که تحت مالکیت بیمه گذار و کارکنان او نباشد وارد آید. این خسارت، مختص مرگ حیوانات در بزرگراهها و راههای عمومی است و خسارت ناشی از حمل و نقل حیوانات را در بر نمی گیرد. سگ، جزو حیوانات نام برده نیست و از تأمین بیمه نامه استثناست.

بیمه برخورد حیوانات با وسایل نقلیه از جنبه های مختلف شبیه برخورد و تصادف اتوموبیل است. همانند بیمه اتوموبیل، حیوانات تحت مالکیت بیمه گذار هم جزو اموال او محسوب می شوند لذا تحت عنوان اموال بیمه می گردند. تنها استثنا در این بیمه نامه آن است که خسارت جزء و جرح حیوان بیمه نیست و بیمه فقط تلف شدن حیوان را شامل می شود در حالی که در بیمه بدنه اتوموبیل، خسارات جزء نیز بیمه است. مسنولیت قراردادی یا فرضی بیمه گذار در مورد ساختمانها، کالا و سایر وسایل، پوشش بیمه ای دارند. کارگرانی که در مزارع بیمه گذار کار می کنند، بیمه نیستند مگر اینکه بیمه گذار موافقت بیمه گر را جلب کند و بیمه گر در مقابل دریافت حق بیمه اضافی، بیمه کارگران را طی الحاقیه به قرارداد اضافه نماید. مسنولیت کارفرما در مقابل کارگران، بدان سان که قبلاً بیان شد از پوششهای بیمه های اجتماعی و از تعهدات این قرارداد استثناست.

مسنولیت قانونی در مقابل خسارت وارده به ساختمانهایی که در مالکیت بیمه گذار نیستند، همچنین خسارت وارده به اموال موجود در این ساختمانها (بر اثر آتش سوزی، انفجار و دود) یا خسارتهای ناشی از سیستم گرم کننده و پخت غذا را می توان طی الحاقیه به پوشش قرارداد اضافه کرد. تأمین این قرارداد را می توان به مسنولیت مستأجر که به طور فصلی محلی را به صورت مبلمان اجاره می کند نیز در مقابل خطرهای مذکور بسط داد.

۱۹- بیمه مسنولیت جامع مازاد یا تراکم خطر

گهگاه، اوضاع و احوال به گونه ای است که بیمه گذار به پوشش اضافی نیاز پیدا می کند. پوششی که مازاد بر ظرفیت بیمه نامه اولی یا موجود او باشد یا برای مواردی که در قرارداد بیمه مسنولیت اولیه تأمین بیمه ای نداشته باشد. در چنین مواردی بیمه گذار از بیمه گر، بیمه مسنولیت مازاد بر یک مبلغ خاص را تقاضا می کند. برای مثال، ۵۰۰۰۰ یا ۵ میلیون تومان، که به نیاز بیمه گذار وابسته است. بیمه نامه طبق استاندارد خاصی صادر نمی شود، تعهد بیمه گر براساس توافق طرفین قرارداد است. بیمه گر موافقت می کند که مازاد بر مبلغ مشخصی از مبلغ نهایی خسارت خالص را که بیمه گذار به موجب قانون، مسنولیت آن را دارد (که ممکن است ناشی از مسنولیت فرضی و قراردادی او باشد) جبران کند. تأمینهای این بیمه نامه عبارتند از:

۱- صدمه بدنی وارده به اشخاص ثالث (شامل جرح بدنی ، بیماری ، از کارافتادگی ، شوک ، صدمه روحی و روانی و سایر موارد مشابه) .

۲- خسارتهای مادی (شامل اموالی که تحت مراقبت ، مواظبت و کنترل بیمه گذار است و نزد او به امانت سپرده شده) .

۳- خسارتهای ناشی از تبلیغات ، استفاده از علامتهای تجاری ، بدگویی ، رقابت نادرست ، حقوق تجاری ، تألیف و انتشار ، سرقت ادبی و سایر موارد مشابه که از فعالیتهای تبلیغاتی بیمه گذار ناشی شده باشد . از بیمه نامه مسئولیت مازاد در انواع رشته مسئولیت (مانند اتوموبیل ، کشتی ، هواپیما ، تکمیل عملیات و بهره برداری ، مهندسی ، فعالیتهای بازرگانی ، فعالیتهای ساختمانی ، و جز آن) استفاده می شود . آن دسته از انواع مسئولیتها و مواردی که معمولاً بیمه نامه موجود بیمه گذار بدانها پوشش نمی دهد ، تحت این عنوان بیمه می شوند خسارتهای ناشی از مسئولیت قانونی و فرضی بیمه گذار ، صرف نظر از موارد خاصی که ناشی از حوادثی مانند ، ضایعات آب ، آتش سوزی و غیره باشد ، طبق مفاد این بیمه نامه می تواند در تعهد بیمه گر قرار گیرد . هزینه های ناشی از دفاع قانونی نیز می تواند در تعهد بیمه گر باشد . این بیمه نامه استثنائاتی به شرح زیر دارد :

(الف) آن دسته از مسئولیتهای بیمه گذار که در تعهد بیمه های اجتماعی است و آن سازمان باید جبران کند .

(ب) خسارتهای وارده بر اموالی که تحت مالکیت بیمه گذار است .

(پ) خسارتهای وارده بر اموال بیمه گذار که در اجاره ، امانت و کنترل اشخاص غیر قرار دارد .

(ت) خسارتهای ناشی از انرژی هسته ای و مواد رادیواکتیو .

(ث) خسارتهای ناشی از جنگ .

۲۰- بیمه مسئولیت حرفه ای

این نوع بیمه نامه در ابتدا فقط جرح بدنی و فوت شاغلان و کار آموزان در زمینه فعالیت حرفه ای بیمه گذار را که ناشی از اشتباه در استفاده از ابزار آلات ، نقص وسایل فنی اتاق عمل و غیره بود ، در بر می گرفت . اخیراً پوشش این قرارداد به غرامت مالی بدون جرح بدنی نیز گسترش یافته است . در حالی که بیمه نامه اولیه فقط پزشکان ، جراحان ، پرستاران و کارکنان بیمارستان ، انترن ها و رزیدنت ها را شامل می شد . در بیمه نامه جدید ، مسئولیت حسابداران و کیلان ، بنگاههای معاملات املاک و نمایندگیهای بیمه کارشناسان و همچنین مسوولان کفن و دفن نیز تأمین بیمه ای دارد .

۲۱- بیمه مسئولیت ناشی از داشتن وسیله نقلیه موتوری

نقش حساسی که اتوموبیل در زندگی امروزی دارد و زیانهای فراوان و اندوهباری که این وسیله ایجاد می کند ، بر کسی پوشیده نیست . امروزه این اعتقاد به وجود آمده

است که باید درباره مسئولیت مدنی ناشی از رانندگی ، راه تازه ای در پیش گرفته شود . نظامهای سنتی و اخلاقی را باید رها کرد و بیشتر در اندیشه ضرورتهای زندگی اجتماعی بود . امروزه حوادث ناشی از رانندگی در زمره وقایع اسفبار ساکنان شهرهای بزرگ در آمده است . به طوری که کمتر خانواده ای است که از این وسیله خطرناک تاکنون آسیبی ندیده باشد . پس اگر هر زیان دیده ای ، ناگزیر باشد برای اثبات تقصیر راننده ، خود را درگیر کند و گرفتار تشریفات طولانی دادرسیهای مدنی شود ، آرامش اجتماعی به هم خواهد خورد و شیرازه امور از هم خواهد گسست و دیگر فرصتی برای سایر کارها باقی نمی ماند .

قانون بیمه اجباری ، مسئولیت مدنی در سال ۱۳۴۷ تصویب شد . ماده یک این قانون مقرر می دارد که کلیه دارندگان وسایل نقلیه موتوری زمینی و انواع یدک و تریلر متصل به وسایل مزبور و قطارهای راه آهن اعم از اینکه اشخاص حقیقی یا حقوقی باشند ، مسوول جبران خسارتهای بدنی و مالی هستند که بر اثر حوادث وسایل نقلیه مزبور یا محمولات آنها به اشخاص ثالث وارد شود و مکلفند مسئولیت خود را بیمه کنند .

۲۴. بیمه زیان پولی

در بیمه زیان پولی، موضوع بیمه میزان معینی پول است که بیمه گر به دلیل عدم ایفای تعهد بیمه گذار می پردازد. انواع بیمه های زیان پولی عبارتند از:

- ۱- بیمه اعتبار
- ۲- بیمه تضمین
- ۳- بیمه عدمانفع
- ۴- بیمه صداقت و امانت

۲۵. بیمه تضمین

در بیمه تضمین موضوع بیمه میزان معینی از وجه نقد است که بیمه گر در نقش ضامن بیمه گذار، در صورتی که وی تحت شرایط قرارداد قادر به پرداخت نباشد را بر عهده می گیرد

تعریف عناوین
"ضمانت" یک طرف (ضامن) پرداخت بدهی یا ایفای تعهد طرف دیگر (متعهدله یا بستانکار) را در مقابل شخص ثالث (کارفرما) تضمین می کند

اصول حاکم بر ضمانت نامه ها

وجود قرارداد یا موافقت نامه کتبی یا ضمنی اولیم
مسئولیت ضامن مسئولیتی فرعی است
ضمانت نامه یک ابزار فسخ ناپذیر است
تفاوت بین بیمه و ضمانت نامه:

بیمه اعتبار یک نوع بیمه بازرگانی است در حالی که ضمانت نامه یک عمل بانکی است
بیمه اعتبار براساس قانون و مقررات بیمه تنظیم می شود در صورتی که ضمانت نامه براساس قانون تجارت صادر می گردد

در بیمه اعتبار حداکثر تعهد بیمه شده ۸۰ درصد میزان اعتبار است

ضامن در موارد زیر هیچگونه مسئولیتی ندارد

- زمانی که اجرای قرارداد اولیه به هر علتی که به طرفین قرارداد است مربوط است الزام آور نمی شود
- هنگامی که قرارداد اصلی غیر قانونی و یا اینکه پیشرفت عملیات اجرایی قرارداد ناممکن می شود
- در مواردی که هیچ گونه ضرر و زیانی به دلیل شکست مقاطعه کار در اجرای قرارداد به مالک وارد نمی شود
- صدور رای به نفع مقاطعه کار از مراجع قضایی
- زمانی که مالک یا کارفرما یا متعهدله از اجرای شرایطی که در قرارداد برای او منظور شده است خودداری کند

حق بیمه: حق بیمه را براساس برآورد میزان خسارت پرداختی هزینه های عملیاتی به اضافه سود معقول، محاسبه و تعیین می کنند

انواع ضمانت

۱. ضمانت نامه های گمرکی: به منظور اجرای قانون و دریافت مالیات، حقوق و عوارض گمرکی بابت ورود و خروج کالا به کشور برای حمایت از منافع عمومی صادر می گردد

۲. ضمانت نامه های مقاطعه کاران ساختمان:

- الف) ضمانت نامه های مزایده
- ب) ضمانت نامه اجرای قرارداد
- پ) ضمانت نامه پرداخت دستمزد کارگران و ارزش مواد اولیه
- ت) ضمانت نامه پیش پرداخت
- ث) ضمانت نامه تعمیر و نگهداری

ج (قرارداد تهیه مواد اولیه
چ (ضمانت نامه گواهینامه و مجوز فعالیت

۲۶. بیمه عدم النفع

بیمه عدم النفع موجب می شود که موسسات اعتبار دهنده با اطمینان خاطر ، وام و اعتبار در اختیار بیمه گذار قرار می دهند ، زیرا مطمئن هستند که در مدت توقف تولید نیز بیمه گذار قادر به پرداخت اقساط خود خواهد بود موضوع بیمه (عندالنفع)

اگر بر اثر خسارت مادی وقفه ای در جریان تولید واحد اقتصادی یا دستگاه تولیدی رخ دهد بیمه گر درآمد از دست رفته ناشی از توقف تولید را طبق شرایط قرارداد بیمه عندالنفع پرداخت خواهد کرد
توقف تولید

توقف تولید عبارت است از هر مانعی که در امر تولید در نتیجه خسارت مادی ایجاد و منجر به از دست دادن سود یا منجر به صرف مخارج غیرتولیدی شود . شرط اصلی پرداخت خسارت در بیمه عندالنفع توقف تولید بر اثر خسارت مادی است

محل مورد بیمه

با توجه به شرایط می تواند یک مکان اصلی و چند مکان فرعی باشد

جبران زیان در بیمه عندالنفع

بیمه عندالنفع ، زیان ناشی از توقف فعالیت برای زمان مشخص تا زمان شروع فعالیت مجدد واحد تولیدی بیمه شده را جبران می کند

الف) سود از دست رفته : مساوی سودی هست که بیمه گذار بر اثر توقف تولید از آن محروم شده است

ب) هزینه های جاری : هزینه های است که بیمه گذار در زمان توقف تولید می پردازد و نمی تواند این هزینه ها را از راه تولید و فروش آن به دست آورد

استثنائات : جنگ ، شورش ، زلزله ، انرژی هسته ای و از بین رفتن پول و اوراق بهادار..

۲۷. بیمه صداقت و امانت کارکنان

به موجب این بیمه نامه ، بیمه گر پرداخت هرگونه خسارت و زیان وارده به بیمه گذار را ناشی از کاستی های کارکنان در زمینه های فوق می باشد تعهد می کند

بیمه نامه های متداول صداقت و امانت کارکنان عبارتند از:

۱. بیمه های انفرادی : محدود به شخص معین و میزان معینی است
۲. بیمه نامه جمعی : این بیمه نامه خسارت و زیان ناشی از نادرستی و خیانت در امانت تعدادی از کارکنان معین را در خصوص وظایف سازمانی جبران می کند
۳. بیمه نامه کلی : این بیمه نامه بی نام صادر می شود و کل کارکنان بیمه گذار را در بر می گیرد
۴. بیمه نامه پست سازمانی

اطلاعات مورد نیاز جهت صدور بیمه صداقت و امانت

۱. سیستم نظارت و کنترل
۲. شیوه استخدام کارکنان
۳. تعداد کارکنان برای مشاغل زیر:
کارکنانی که مسئولیت وجوه نقدی و انبار را دارند
کارکنانی که با پول نقد و انبار سرو کار دارند
کارکنانی که هیچ گونه مسئولیتی در امور وجوه نقدی ندارند
کارگران و کارکنان خدماتی

۲۸. بیمه اتکایی reinsurance

بیمه اتکایی عبارتست از نوعی از عملیات بیمه ای که به موجب آن بیمه گر اتکایی در مقابل دریافت مبلغی بخشی یا تمام تعهدات شرکت بیمه گر واگذارنده را در مقابل بیمه گذاران بعهده می گیرد.

ابن نوع بیمه از نظر میزان تعهدات و توزیع خطر اهمیت دارد

ریسکهایی که میزان سرمایه و خطرشان بالاست باید بین شرکتهای بیمه توزیع شود

بیمه گذار با یک شرکت طرف است که همان شرکت اولیه بنام under writer شرکت بیمه ای صادر کننده بیمه نامه

سهم نگهداری:

میزانی از ریسک پذیرفته شده توسط شرکت بیمه است که مایل است آن را نزد خود نگهدارد و بیمه اتکایی نکند از بعد دیگر سهم نگهداری نشاندهنده حداکثر توان مالی شرکت بیمه در پرداخت خسارت در صورت بروز حادثه است.

اشکال مختلف بیمه اتکایی:

• بیمه اتکایی اختیاری

بیمه گر مستقیم به اختیار خود درصدی از ریسک پذیرفته شده را به بیمه گر اتکایی واگذار می نماید و معمولاً بصورت نسبی انجام میشود. بیمه گر اولیه در بعد اختیاری باید برای هر مورد خاص بطور جداگانه با بیمه گر اتکایی وارد مذاکره شود.

• بیمه اتکایی اجباری (قانونی)

حالتی است که در آن دولت برای نظارت عملی بر شرکتهای بیمه آنان را موظف سازد درصد خاصی از حق بیمه های دریافتی خود را نزد موسسات بیمه ای که مستقیماً زیر نظر دولت فعالیت میکنند واگذار نماید در بیمه های غیر زندگی ۲۵٪ حق بیمه و در بیمه های زندگی ۵۰٪ حق بیمه به بیمه مرکزی ایران واگذار میگردد

• بیمه اتکایی قرار دادی

بین بیمه گر اولیه (مستقیم) و بیمه گر اتکایی قراردادی منعقد میگردد که بر اساس آن درصد خاصی از بیمه نامه های صادره در یک رشته خاص به محض صدور تحت پوشش بیمه اتکایی قرار می گیرد

انواع بیمه های اتکایی:

نسبی

۱ - مشارکت

۲ - مازاد سرمایه

۳ - مختلط

۲۹- بیمه اشخاص

در بیمه اشخاص موضوع تعهد بیمه گر ، فوت یا حیات یا سلامت بیمه شده است .
در بیمه اشخاص ، بیمه گر نمی تواند غرامت وارده به بیمه شده را برآورد کند . تعیین سرمایه بیمه بر عهده بیمه گذار است .

۳۰- بیمه حوادث

حادثه عبارت است از واقعه ناگهانی شدید که مستقیماً " بر اثر یک نیروی خارجی و بدون اراده بیمه شده سبب جراحت یا آسیب بدنی (به تشخیص پزشک) باشد(نیروی خارجی و خارج از عمد)
دو عامل اصلی حوادث

۱. شدت
۲. نیروی خارجی

انواع خطر

۱. خطرهای عمومی(حوادث عادی زندگی)
۲. خطرهای مخصوص یا اضافی (ناشی از فعالیتهای خاص افراد مانند رانندگی با وسایل هوایی،زمینی و دریایی و همچنین ورزشهای گوناگون رخ می دهد

خطرهای که بیمه نمی شوند

۱. خطرهای بد که احتمال وقوع آن بالاست (راننده وسایل حمل مواد منفجره و ورزشهایی مانند بوکس ، جودو،کاراته و سقوط آزاد با چتر
۲. خطرهایی که در صورت رخ دادن جمع زیادی را در بر می گیرد (مانند جنگ ، اعتصاب ،شورش و آزمایشهای هسته ای)
۳. خصوصیات سنی و جسمانی متضاضی بیمه (بیش از ۶۵ سال ویا داشتن بیش از ۷۰درصد نقص عضو)
۴. خطرهای خلاف قانونی وخلاف اخلاق نیکو
۵. خطرهای خارج از شمول بیمه
۶. حدود جغرافیای خطر

تعهدات بیمه گر در بیمه حوادث

- الف) جبران هزینه های پزشکی و درمان عوارض ناشی از حادثه یا پرداخت غرامت روزانه بستری شدن در بیمارستان
- ب) پرداخت مزد یا حقوق یا درآمد روزانه از کار افتادگی موقت تحت عنوان غرامت از کار افتادگی
- پ) پرداخت غرامت نقص عضو دایم
- ت) پرداخت غرامت فوت

خطرهایی که بیمه می شوند

۱. فوت با نقص عضو دایم (کلی و جزئی)
۲. فوت با نقص عضو دایم با پرداخت غرامت روزانه
۳. نقص عضو دایم (کلی و جزئی)
۴. ازکار افتادگی دایم (کلی و جزئی)
۵. هریک از موارد فوق با تعهد پرداخت هزینه پزشکی

بیمه هایی که به تنهایی مورد تعهد بیمه گر قرار نمی گیرد

- فوت ناشی از حادثه
- از کار افتادگی موقت
- هزینه درمانی ناشی از حادثه
- هزینه درمان و غرامت روزانه

خصوصیات خطر

✓ جنبه عینی (مانند شغل و فعالیتهای بیمه شده)

✓ جنبه ذهنی (به دقت، احتیاط، چابکی و زرنگی بیمه شده وابسته است که پس از گذشت زمان قابل برآورد است

تشدید خطر

- ناشی از شغل و عمل بیمه شده (مانند تغییر شغل و اضافه شدن مشاغل خطرناک ...)
- بدون اراده و خارج از عمل بیمه شده (ایجاد حالت بیماری برای بیمه شده که قبلاً سالم بوده است ...)

انواع حوادث انفرادی

۱. بیمه حوادث تمام اوقات با یا بدون فرانشیز
۲. بیمه حوادث ناشی از کار
۳. بیمه حوادث زندگی خصوصی
۴. بیمه حوادث ورزشی
۵. بیمه حوادث رانندگی (که شامل با نام بیمه شده و بدون نام بیمه شده)
۶. بیمه حوادث مسافرت با هواپیما
۷. بیمه حوادث مسافرت با هر وسیله نقلیه (هوایی، زمینی و دریایی)
۸. بیمه حوادث سرنشینان وسایل موتوری زمینی

بیمه گروهی

پوششهای گروهی عبارتند از:

۱. خطرهایی که به طول عمر افراد وابسته است
۲. ناتوانی در کار یا نقص عضو به علت حادثه یا بیماری
۳. پرداخت هزینه درمان پزشکی و احتمالاً "هزینه زایمان"

مزایای بیمه های گروهی

- ❖ نداشتن تشریفات انتخاب خطر
- ❖ کم شدن هزینه اداری بیمه گر
- ❖ نداشتن نگرانی در مورد ادامه قرارداد (تمدید خود به خود و یکساله)

شرایط قراردادهای بیمه های گروهی

بیمه گذار باید شخصی حقیقی و یا حقوقی باشد و رابطه اش با بیمه شدگان تنها از طریق انعقاد قرارداد بیمه گروهی نباشد به زبان دیگر بیمه شوندهگان قبلاً "برای هدفی به غیر از انعقاد قرارداد بیمه متشکل شده باشند."

انواع قراردادهای گروهی از نظر بیمه شدگان

۱. قراردادهای گروهی با ذکر نام بیمه شدگان
 ۲. قراردادهای گروهی بدون ذکر نام بیمه شدگان
 ۳. قراردادهای گروهی متحرک
- ✓ ورود و خروج افراد بایستی در مدت ۵ روز به اطلاع بیمه گر برسد (تنظیم الحاقیه)
 - ✓ در قراردادهای بدون نام فقط کل حقوق پرداختی ماهانه و سالیانه به اطلاع بیمه گر می رسد
 - ✓ در گروهی متحرک تعداد متوسط افراد که در خدمت بیمه گذار هستند با سرمایه معین ذکر می شود

قراردادهای بیمه از لحاظ تعهدات بیمه گر

- ✚ قراردادهای گروهی با سرمایه ثابت و یکنواخت
- ✚ قراردادهای گروهی با سرمایه ثابت و متفاوت
- ✚ قراردادهای گروهی با سرمایه ای که ضریبی از حقوق یا دستمزد هر فرد است

وظایف بیمه گذار در قراردادهای بیمه های گروهی با نام

- ❖ اعلام تغییرات خطر ظرف ۵ روز
- ❖ اعلام تغییرا بیمه شدگان (ورود کارمندان جدید و خروج کارمندان سابق باید به اطلاع بیمه گر برسد)
- حق بیمه : ضریبی از حقوق بیمه شدگان قبل از کسورات قانونی می باشد
- وظایف بیمه گذار در قراردادهای بیمه گروهی بی نام
- در اختیار گذاشتن دفاتر حسابداری و لیست حقوق و دستمزد به بیمه گذار جهت بررسی صحت آن

۳۱. بیمه عمر انواع بیمه های عمر:

۱ - به شرط حیات

۲ - به شرط فوت:

بیمه عمر زمانی : محدودیت زمان برای فوت مثلاً " یکسال

بیمه عمر تمام خطر : هر خطری که باعث فوت شود در تمام عمر

بیمه مانده بدهکار : پرداخت اقساط وام توسط بیمه گر پس از فوت بیمه گذار

۳ - بیمه عمر مختلط پس انداز

عوامل موثر در تعیین نرخ حق بیمه :

۱ - سرمایه ۲- سن ۳- مدت ۴- جنسیت ۵- سلامت ۶- شغل

خطرات خارج از تعهد بیمه عمر:

۱ - جنگ ۲- خودکشی

تعریف حادثه :

واقعه ای ایست ناگهانی و شدید غیر ارادی که مستقیماً" بر اثر یک عامل بیرونی بروز کرده و موجب آسیب بدنبال گردد.

انواع خطر حوادث :

۱ - خطرات عمومی

۲ - خطرات محسوس (ورزشهای پر خطر)

مزایای بیمه نامه عمر:

۱ - دریافت وام

۲ - بازخرید

۳ - مشارکت در منافع

خسارت معوق + خسارت پرداخت هزینه + هزینه بیمه گر + کارمزد = مشارکت در منافع

نمونه سنوال :

فرق بیمه های زندگی و غیر زندگی چیست؟

مزایای بیمه نامه های عمر چیست؟

انواع ذخایر را تعریف کنید و کاربرد آنها را بنویسید؟

۳۲. آشنایی با بازارهای بیمه ای دنیا

بیمه تکافل

تکافل به معنا و مفهوم برآوردن نیاز جامعه می باشد بیمه تکافل خسارت ناشی از حوادث را پوشش می دهد و در واقع مکمل بانکداری بدون ریاست تفاوت بیمه اتکایی با بیمه های بازرگانی تفاوت اساسی آن نداشتن ماهیت فروش آن می باشد بلکه شریک شدن بیمه گر و بیمه گذار در خسارتهای بروز شده می باشند(درواقع یک نوع تعاون و شراکت ایجاد می گردد)

وظیفه یک شرکت بیمه تکافل

- ❖ پذیرش ریسک از اعضا توسط شرکت
- ❖ شرکت عملیات بیمه تکافل را به نمایندگی از بیمه گذاران مدیریت می نماید
- ❖ تمامی پرداخت ها به صورت مشارکت (حق بیمه) از اعضا(بیمه گذاران) در صندوق تکافل ذخیره می شود
- ❖ تمامی پرداخت ها (خسارت) از محل ذخیره صندوق تامین می شود و سود سرمایه گذاری به تمام اعضا تعلق می گیرد

منابع:

- ۱- کتاب آشنایی با بیمه / تهیه کننده: انجمن بیمه گران بریتانیایی، مترجم: غلامعلی ثبات- تهران- بیمه مرکزی ایران ۱۳۷۷
- ۲- کلیات بیمه/ آیت کریمی- تهران- بیمه مرکزی ایران ۱۳۷۶

تلخیص : یوسف برزگری

آدرس وبلاگ : Barzegary.mihanblog.com

ایمیل : Barzegary085@yahoo.com